

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500-1-2-3

EINA 75-TUOSIUS METUS — DEIMANTINĖ SUKAKTIS

Vol. LXXVIII Kaina 25 c.

ANTRADIENIS — TUESDAY, SPALIS — OCTOBER 30, 1984

Nr. 215

„Aušra“, Nr. 39(79)

Vokiečių okupacija

Tomas Žemaitis

KURSTYMAS LENKŲ IR RUSŲ PRIEŠ LIETUVIUS

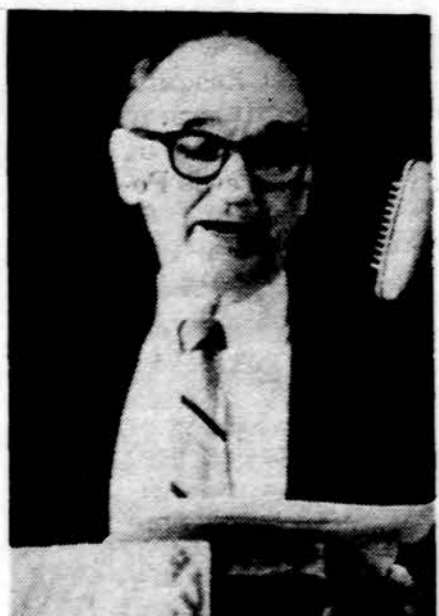
Pirmiausia vokiečiai nukreipė lietuvius prieš lenkus. Kai pradėjo grąžinti repatriantus iš Vokietijos į jų buvusius ūkius, tai tuose ūkiuose buvusius lietuvius kėlė į Vilniaus kraštą, į vadinamą lenkų ūkius. Buvo sudarytas tariamų lenkų sąrašas. Pakliuvę į jį buvo suimami ir gabenami į lagerius, paskui į Lenkiją ar paleidžiami. Bet paleistieji neturėjo kur dingti. Šiai akcijai Civilinė valdžia norėjo panaudoti lietuvius, kad tarėjai savo parašu tvirtintų „lenkų“ išskelimą iš ūkių, ir kad lietuviai policija tai įvykdytų. Lietuviams ši klasė iš karto buvo aiški. Trijų memorandumų (Krupavičiaus, Aleksos, Griniaus) prieš tai protestavo. Tarėjas J. Petromis, nesutikdamas su tariamų lenkų kėlimu iš ūkių, atsisakė. Tai buvo 1942 m. Vėliau Civilinė valdžia ėmė kurstyti lenkus prieš lietuvius. Tuo išgarsėjo Vilniaus apygardos komisaras Wulff.

1943.IX.15 rytą pakeliui iš savo buto į įstaigą buvo nužudytas saugumo policijos valdininkas lietuvis Marijus Padaba. Ta proga vokiečiai sušaukė 10 Vilniaus lenkų advokatą M. Lengielį, gydytoją K. Pelčarą, inž. K. Antuševičių ir kitus inteligentus (vienas formaliai darbininkas). Be to, apie 100 lenkų išvežė į konclagerį. Oficialioje spaudoje buvo paskelbta, jog tai padaryta už Padabos nužudymą. Lenkai

piktinosi, kad už kažkokį saugumietį lietuvį tiek išžudyta ir areštuota lenkų, nesuprasdami, ar nenorėdami suprasti, jog tai nacių klasa: rasta proga „nusikratyti“ priešišku lenkų elementu ir kurstyti lenkus prieš lietuvius. Komisaras Wulff leido organizuoti lenkų partizanų, aprūpinti juos ginklais. Tie partizanai formaliai kovoję prieš bolševikus, o praktiškai prieš lietuvius: terorizavo ir žudė Vilniaus krašto lietuvius tarnautojus, mokytojus, policininkus. Išvarinėjo ar žudė Vilniaus krašto lietuvius ūkininkus, kurie buvo atkelti į Vilniaus kraštą iš Suvalkijos arba repatrijavusius iš Seinų-Suvalkų trikampio. Lietuvių policininkų ar savisaugos dalinių suimti lenkų partizanai Wulfo įsakymu buvo paleidžiami. Istorija turi atskleisti, kiek lenkų partizanai 1942-1944 m. Vilniaus krašte išžudė lietuvius. Vilniuje leidžiamo dienraščio „Naujoji Lietuva“ 1944 m. vasario-birželio mėn. beveik kiekviename numery randaime užuojautų dėl tragiškai žuvusių lietuvų pareigūnų. Dalis jų turėjo žūtį ir nuo tarybinių partizanų rankos. Yra žinoma, kad lenkų partizanų buvo nužudyti Dieveniškių viršaitis Kakarieka, Šalčininkų viršaitis, Trakų teismo tardytojas Zibalas ir t.t. Zibalas buvo paimtas iš savo buto viena kovo mėn. (1944 m.) naktį Trakų miesto užpuolimo metu ir tik po mėnesio rastos miške žiauriai nužudytas: jo visa „kalė“ buvo ta, kad jis tardė vieną kriminalistą, kuris paskui nuėjo pas lenkų partizanus. (Bus daugiau)

Mirė

a.a. Vyt. Vaitiekūnas

A.A. Vyt. Vaitiekūnas

Spalio 26 d. vakare Livingstono, N.J., St. Barnabas ligoninėje dėl širdies sutrikimo mirė a.a. Vytautas Vaitiekūnas (Katilius). Vėliotis jau buvo 80 metų su viršum. Lietuvoje buvo baigęs Marijampolės gimnaziją ir Vytauto D. universiteto Teisų fakultetą. Vertėsi advokata. Veikė nuo gimnazijos laikų ateitininkuose ir Darbo federacijoje. Dirbo Vlike, Lietuvos Laisvės komitete New Yorke. Buvo spaudos darbininkas, parašęs daug straipsnių įvairiuose laikraščiuose ir žurnaluose.

Vokiečių nacių išvežtas į Stutthof koncentracijos lagerį tik po karo atsirado Vak. Vokietijoje, 1949 m. emigravo

į JAV-bes. Ilgai gyveno New Jersey valstijoje. Laidojamas antradienį, spalio 30 d., iš vietos parapijos.

Lenkijoj suimti kunigo grobikai

Varšuva. — Sekmadienį 50,000 lenkų susirinko prie Stanislovo Kostkos parapijos bažnyčios, kuria iki spalio 19 d. tvarkė dingęs kunigas Popielusko. Penktadienį Lenkijos vidaus reikalų ministeris generolas Kiszczak pasirodė pilnoje uniformoje televizijoje ir pranešė, jog trys milicijos karininkai yra suimti dėl kunigo pagrobimo. Kapitonas G. Piotrowski, 33 m., prisipažinęs, kad jis pagrobė ir nušovė kun. Popielusko, tačiau jo kūnas dar nerastas. Kapitoniui padėjo du leitenantai: L. Pekala ir W. Chmielewski. Ministeris pasakė, kad kaltinamieji aiškinosi, jog jiems nepatikusio kunigo politinė veikla prieš valstybę. Jei jie bus teismo pripažinti kalti, jiems gresia mirties bausmė, pasakė ministeris.

Užsienio diplomatai mano, kad lenkų komunistų partijoje veikia „stalinistų“ grupė, kuri planuojanti nuversti gen. Jaruzelski, kaip „per minkštą“. Kunigo dingimas sukėlė įtempimus Lenkijos miestuose, kur saugumo policija sustiprino patrulius, Varšuvoje matosi daugiau milicijos mašinų, vandensvaidžių.

Ministeris Kiszczak įspėjo „Solidarumo“ veikėjus neban-

Tūkstantai lenkų susirinko sekmadienį į Varšuvos Sv. Stanislovo Kostkos bažnyčią, kuriai vadovavo dingęs, saugumo valdininkų pagrobtas, kunigas Popielusko. Tūkstantai lenkų demonstravo ir Chicagoje prie Lenkijos konsulato rūmų.

Chicagos dienraščiai — už Ronald Reagan

Chicago. — „Chicago Tribune“ paskelbė sekmadienį, kad laikraštis remia prezidento Reagano perrinkimą. Vedamajame laikraštis rašo, kad pasirinkimas nebuvo lengvas, nes prezidentas turi daug silpnų pusių. Laikraštis savo istorijoje nuo pat gimimo yra buvęs artimesnis respublikonams, tačiau šandien, pasirinkimas sunkus, nors abu kandidatai: Reaganas ir Mondale yra padorus, nuoš. pasakė — Reaganas, o Mondale. — Mondale.

Paskutinėmis dienomis Mondale padidino savo rėmėjų nuosimtį keliose valstijose, tačiau Reagano rėmėjų skaičius irgi nesumažėjo. Įvairūs opinijos tyrimai rodo, kad Reaganas pralenkia Mondale 20 ar 10 taškų skirtumu. Komentatoriai kalba, kad visi nesvarbu, kaip keičiasi tie populiarumo nuosimtiai. Svarbiausia, kad Reaganas turi daugumą. Juo didesne persvara Reaganas rinkimus laimės, tuo daugiau jis padės kitiems partijos kandidatus: senatoriams ir kongresmenams. Net ir demokratai stebėtojai sutinka, kad daugumoje valstijų Reaganas turi aiškia daugumą. Kai kur už jį pasisako 55 nuoš. būsimų balsuotojų, kitur mažiau, tačiau dauguma yra dauguma, nežūrint kokia maža ji būtų.

Už Reagano perrinkimą, kaip žinoma, pasisakė ir kitas Chicagos dienraštis — „Sun Times“.

Rašydamas apie kandidatę

— New Yorko miesto tradicini maratono bėgimą laimėjo mažai žinomas italis Orlando Pizzolato. Vienas prancūzas bėgikas sukrito ir mirė po 14 mylių.

— Iranas pripažino, jog karo belaisvių stovykloje įvyko riaušės. Jas išprovokavęs Tarptautinis Raudonasis Kryžius. Trys irakiečiai žuvo nuo savo tautiečių rankos. Dar šešis turėjo nušauti stovyklos sargybiniai, pranešė Irano spaudos agentūra.

Geraldine Ferraro, laikraštis sako, kad ji nėra daugiau kvalifikuota už kitus 400 Atstovų Rūmų narių. Net ir pats kvalifikučiausias negalėtų susilyginti su George Busho žiniomis ir patyrimu.

Praejusią savaitę laikraštis pravedė Illinois gyventojų opinijos tyrinėjimus, kurie parodė, kad Reaganas toliau turi daugiau rėmėjų. Klausimai, kas duotų Amerikai stipresnę vadovybę, net 57 nuoš. pasakė — Reaganas, o Mondale.

— Izraelyje trys izraeliečiai, keršydami arabams, paleido prieštankinį raketą į arabų autobusą. Vienas keleivis žuvo, 10 — sužeisti.

— Japonijos premjero Nakasones partija perrinko jį partijos pirmininku dar dvejiems metams. Tuo pačiu jis tampa stipriausiu kandidatu antrajai premjero kadencijai.

— Bolivijos prezidentas paskelbė karą kokaino gamintojams ir pirkliams. Kartu jis pradėjo bado streiką, kuriuo išreiškia protestą dėl kaltinimų, kad jis žiuri pro pirštus ir narkotikų prekybą.

— Kalifornijoje Loma Linda vietovėje chirurgai įsodino 17 dienų kūdikui naują baltą (beždžionės) širdį. Prie ligoninės pasirodė nedidelė demonstracija, kuri protestavo dėl gyvulių skriaudimo.

— Seattle miesto taryba svarsto pasiūlymą susijungti su Nikaragvos sostine Managua brolišku miestų ryšiais. Seattle jau turi „broliją“ — Taškentą, sovietų Uzbekijos miestą.

— Britanijos užsienio reikalų ministeris Sir Geoffrey Howe aplankė Libaną ir atvyko į Jeruzalę tartis dėl Vidurinių Rytų taikos klausimų.

— Italijos „La Stampa“ dienraštis paskelbė, jog teisėjas Ilario Martella įsitikinęs, kad atentatininkas Ali Agca būtų toliau šaudęs į popiežių Joną Paulių II 1981 gegužės 13 d. atentate, tačiau jį kažkas minioje pastūmęs. Minioje buvęs ir kitas turkas Oral Celik, kuris iššovęs į popiežių vieną švį. Jam pavyko pabėgti, kilus samyšiui.

— Nikaragvos laisvės kovotojų politinis vadas Portocarrero pasakė spaudai, kad vienas partizanų būrys pasivadino Jeane Kirkpatrick komandos vardu. Sukilėliai prieš marksistinę sandinistų valdžią labai gerbia JAV ambasadorę Jungtinėse Tautose ir mėgstą klausyti per Amerikos Balso radiją skelbiamų jos kalbų.

TRUMPAI IŠ VISUR

— Izraelyje trys izraeliečiai, keršydami arabams, paleido prieštankinį raketą į arabų autobusą. Vienas keleivis žuvo, 10 — sužeisti.

— Japonijos premjero Nakasones partija perrinko jį partijos pirmininku dar dvejiems metams. Tuo pačiu jis tampa stipriausiu kandidatu antrajai premjero kadencijai.

— Bolivijos prezidentas paskelbė karą kokaino gamintojams ir pirkliams. Kartu jis pradėjo bado streiką, kuriuo išreiškia protestą dėl kaltinimų, kad jis žiuri pro pirštus ir narkotikų prekybą.

— Kalifornijoje Loma Linda vietovėje chirurgai įsodino 17 dienų kūdikui naują baltą (beždžionės) širdį. Prie ligoninės pasirodė nedidelė demonstracija, kuri protestavo dėl gyvulių skriaudimo.

— Seattle miesto taryba svarsto pasiūlymą susijungti su Nikaragvos sostine Managua brolišku miestų ryšiais. Seattle jau turi „broliją“ — Taškentą, sovietų Uzbekijos miestą.

— Britanijos užsienio reikalų ministeris Sir Geoffrey Howe aplankė Libaną ir atvyko į Jeruzalę tartis dėl Vidurinių Rytų taikos klausimų.

— Italijos „La Stampa“ dienraštis paskelbė, jog teisėjas Ilario Martella įsitikinęs, kad atentatininkas Ali Agca būtų toliau šaudęs į popiežių Joną Paulių II 1981 gegužės 13 d. atentate, tačiau jį kažkas minioje pastūmęs. Minioje buvęs ir kitas turkas Oral Celik, kuris iššovęs į popiežių vieną švį. Jam pavyko pabėgti, kilus samyšiui.

— Nikaragvos laisvės kovotojų politinis vadas Portocarrero pasakė spaudai, kad vienas partizanų būrys pasivadino Jeane Kirkpatrick komandos vardu. Sukilėliai prieš marksistinę sandinistų valdžią labai gerbia JAV ambasadorę Jungtinėse Tautose ir mėgstą klausyti per Amerikos Balso radiją skelbiamų jos kalbų.

Kova dėl teisės paskirti teisėjus

San Diego. — Demokratų kandidatas į prezidento vietą Walter Mondale įspėjo didžiąją minią Kalifornijoje, jog, perrinkus prezidentą Reaganą dar ketveriems metams, kraštutiniai dešinieji Amerikoje perims Aukščiausiąjį Teismą. „Jie paves teisėjų parinkimą mūsų šalies „falveliams“, ultrakonservatoriai pagrobs mūsų laisvės šventovę, gąsdino minią Mondale. Jis ragino klausytojus apie tai pagalvoti. „Jūs išrinksite tą teismą balsuodami už prezidentą. Tas teismas pasiliks iki šio šimtmečio pabaigos“, pasakė Mondale.

Iš devynių Aukščiausiojo Teismo teisėjų penki yra senovo amžiaus, jie bus 80 metų ar senesni iki prezidento antrosios kadencijos galo. Kas bus išrinktas prezidentu, turės retą proga paveikti teismo sudarymą, paskirdamas savo pažiūrų teisėjus.

Teismas susideda iš devynių teisėjų, kurie eina pareigas iki gyvos galvos. Panašiai visam amžiui paskiriami ir kiti aukštieji federaliniai teisėjai: 499 distriktų teisėjai ir 142 apeliacinių teismų teisėjai.

Grenadoj atidarė naują aerodromą

St. George's. — Grenadoje iškilmingai buvo atidarytas „Tarptautinis Port Saline aerodromas“, kuris tarnaus salos turizmui, prekybai. Buvęs Grenados premjeras, kuris vėl kandiduoja į valdžią, Sir Eric Gairy pareiškė savo kalboje, kad jis pavadinęs tą aerodromą „Ronald Reagano Tarptautinio aerodromo“ vardu.

Vietiniai kalbėtojai, dėkodami Amerikai už aerodromo statybos užbaigimą, nemėgė, kad tą statybą pradėjo Kuba ir užbaigė apie 65 nuoš. darbu. Nedidelė vietinių demonstracija reikalavo aerodromą pavadinti buvusio premjero Maurice Bishop vardu. Premjeras buvo nužudytas komunistų partijos vidaus konflikte 1983 m. spalio 19 d. Tas atentatas paskatino JAV vyriausybę pasiūsti į salą kariuomenę.

Filipinų generolai už viršininką

Manila. — Filipinų prezidentas Ferdinand Marcos šeštadienį piktai atmetė prezidento Reagano pareiškimą, kad reikia remti dabartinę Filipinų valdžią, nes kitaip gali ateiti komunizmas. Marcos pasakė, kad jo vyriausybė yra stipri, jos negali pašalinti nei balsavimai, nei kulkos. Filipinai dėkingi Amerikai už paramą, tačiau nenorėtų pasirodyti savo kaimynams Azijoje, kaip koks naminis šunelis, išlaikomas kurio Vakarų sąjungininko, pasakė Marcos.

Filipinų 68 generolai (iš 83) paskelbė pareiškimą, kuriame išreiškia lojalumą kariuomenės štabo viršininkui gen. Fabian Ver, kuris laikinai pasitraukė iš pareigų, nes buvo tardymo komisijos apkaltintas, kaip samoklo nužudytą opozicijos vadą Aquino dalyvis. Generolų pareiškime sakoma, kad štabo viršininkas nekaltas.

Aukščiausiąjame Teisme dažnai kyla pažiūrų konfliktai. Kai kurie teisėjai save laiko „aktyvistais“, kurie turi kištis į valstijų ir Kongreso išleistus įstatymus, turi juos keisti, gerinti, tobulinti pagal savo filosofines pažiūras. Kiti teisėjai — „federalistai“ — laikosi nuomonės, kad Teismas yra tik Konstitucijos prižiūrėtojas, jos aiškintojas ir interpretatorius. Pažiūros i Teismą nebuvo vienodos nuo pat valstybės pradžios. Istoriai nurodo, kad jau Konstitucijos Konvencijoje 1787 m. Aleksandras Hamiltonas reikalavo įsteigti stiprią centrinę vyriausybę, sudarytą iš aristokratų seimų, kuri valdytų „liaudį“. James Madison jau tada siūlė sudaryti federalinę valdžią iš savarankiškai besivaldančių valstijų. Daug Aukščiausiojo Teismo kritikų nurodo, kad Teismas pastaraisiais laikais pasidarė lyg ta aristokratinė valstybės taryba, kuri kišasi į įvairius valstijų ir Kongreso darbus. Per pirmuosius 164 valstybės metus Aukščiausias Teismas įsikišo ir pakeitė 84 valdžios įstatymus. Dabar, per 31 paskutinius metus, Teismas panaikino 72 Kongreso įstatymus.

Teisingumo departamento direktorius, valstybės prokuroras William French Smith ne kartą yra pasisakęs prieš Aukščiausiojo Teismo „aktyvistus“, kurie savo asmenines pažiūras įkiša į demokratiškai rinkytų įstatymų leidėjų pažiūras. Prokuroras pasakė, kad reikia sustabdyti tą nesveiką galios perėjimą iš federalinių ir valstijų legislatorių į federalinių teismų rankas.

Dabartinio Teismo „aktyvistai“ yra 78 metų William Brennan, kuris yra Teisme nuo 1956 m., Thurgood Marshall, 76 m. ir Harry Blackmun, 76 m. „Federalistai“ teisme: pirmininkas Warren Burger, 77 m. ir William Rehnquist, 60 m. Su jais dažnai balsuoja Reagano paskirta i Teismą pirmoji moteris Sandra O'Connor, 54 m. Kiti trys teisėjai: Lewis Powell, 77 m., Byron White, 67 m. ir John Paul Stevens, 64 m. vadinami „plaukiojančiais“ teisėjais, kurie kartais savo balsais paremia „aktyvistus“, kartais — „federalistus“. Šio „Burgerio teismo“ 31 metų istorija rodo, kad tai buvo „aktyvistų“ Teismas, susilpninęs teisingumo organų kovą prieš nusikaltnimus, pakenkęs disciplinai švietimo įstaigose, pakirtęs šaknis tikybos propagavimui. Taip teigia konservatoriai. Prezidentas Reaganas pažadėjo paskirti naujus teisėjus, kurių sprendimai daugiau atspindės šių dienų Amerikos vertybes ir moralinius įsitikinimus, nepataikaus energingai liberalų mažumai.

KALENDORIUS

Spalio 30 d.: Antanas K., Nunilė, Valmantas, Gluoda. Saplio 31 d.: Volfgangas, Lucilė, Mąstvilas, Tanvilė.

ORAS

Saulė teka 6:19, leidžiasi 4:49.

Saulėta, temperatūra dieną 60 l., naktį 40 l.

KELIAS Į SVEIKATĄ

NESIRGINTI IR SVEIKTI PAJĖGUMO UGDYMAS

KELIAS Į SVEIKATĄ, 6515 So. California Ave., Chicago, Ill. 60629

JONAS ADOMAVIČIUS, M.D.

NIEŽULIO PRIEŽASTIES SUSEKIMAS (2)

Tik susekus niežulio priežastį ir ją pašalinus, galima niežulio atsikratymas.

Mediciniška tiesa

Gdytojas ir pacientas lygiai nuodugnai turi vienas kitam talkinti niežulio priežasties susekime. Pacientas turi apsisūti, kad pajęgtų gydytojui reikiamai talkinti tame reikale. Štai tokio apsišvietimo gairės.

1. Kaip ilgai odą niežti?

Kai pacientas pasako, kad jis jau draskosi dėl niežulio pusę mėnesio ar panašiai, gydytojui ateina į galvą sekančios tokio niežulio priežastys: prislilietimo dermatitas (contact dermatitis) — gal dėl prislilietimo augalo, gyvulio ar chemikalo, o taip pat ir kokio nors vaisto naudojimo.

Jei lengvas niežulys prasiđėjo prieš kelias savaites ar mėnesius ir dabar pablogėjo, gali būti dėl nusipirkto be recepto (over the counter — OTC) vaisto vartojimo ar dėl chromiško kasymosi jis pablogėjo.

Tais atvejais, kai niežulį sukelia bendra kūno liga (cukraligė, kepenų ligos, prasiđedęs bet kurioje kūno vietoje vėžys...), oda nėra išberta, o niežulys blogėja — stiprėja laikui bėgant.

2. Kurioje vietoje odą niežti?

Labai apręžtoje vietoje niežulys nurodo į prislilietimo (contact) dermatitą ar į kuria nors odos ligą bei į parazitinę ar psichinę negerovę.

Kailio sukeltas ausyje dermatitas. Paliestos tos vietos, kurios trynėsi į kailinius.

Pvz. 1. Muilo sukeltas niežintis dermatitas. Muilas buvo laikomas kairėje rankoje skalbant baltinius. Labiausiai paliestos delno raukšlės ir tarpupirščiai. 2. Poison ivy sukeltas niežintis dermatitas. Pailga jo forma nurodo, kad su augalo šaka oda buvo paliesta. 3. Vabzdžiui įkandus buvo uždėta antihistamininė medžiaga ir sukėlė jautriam žmogui dermatitą.

Prislilietimo dermatitas 1. Chroniškas dermatitas prasiđėjęs nuo jautrumui kostiumo medžiagai. Pablogėjęs nuo dažno penicilino medžiagos vartojimo. 2. Prislilietus augalo sukeltas dermatitas. 3. Pakartotinai prislilietiant telefono ragelį gautas niežintis odos išbėrimas.

o apie burną odos žiedas atrodo išblyškęs — griežtai atsiskiria nuo čia pat paraudusios veido odos.

Dar to negana. Niežintis išbėrimas odos nugaroje, sprande ir galvos užpakalyje bei kojose gali nurodyti į kitą odos ligą — vietinį neurodermatitą ar į chronišką minėtą ligą — Lichen Simplex Chronicus. Ta chroniška, lėtai išsivystanti liga atsiranda kartu su paciento įpročiu kasytis tas vietas. Taip pagaliau ir atsiranda vietinės, niežtinčios dėmės. Niežulys sukelia sukasmą ir taip yra plečiama liga, jei pacientas nepajęgia ligos apimtų vietų nekasyti ir taip leisti joms sugyti.

O kai pacientas skundžiasi niežuliu kūno apačioje — apie išeinamąją angą bei lyties organų sritį — gydytojui į galvą ateina trys tokio niežulio priežastys: parazitai, oda įjautrinanti medžiaga (irritant) ar psichinis žmogaus stovis.

Čia nepamirštinas faktas, kad minėtas kūno apačios niežulys, einas kartu su viso kūno niežuliu gali būti cukraligės sukeltas. Gaila, kad net ir dabar yra lietuvių, kurie gauna vienos pusės kūno paralyžių dėl apieistos neatpažintos cukraligės. Mat, šlapime nerandant cukraus, tokia sveikata žmogaus besirūpinantis neteisingai nuveikia cukraligės buvimą, visai kraujuje cukraus kiekio netikrinamas (toks tikrinimas yra būtinas!). Čia patys apsišvietę pacientai turi nurodyti kėlią ne formoje esančiam jų sveikatos priežiūtoji: tokiais atvejais lietuviui būtina išsirtinas ir kraujai, cukraligės išaiškinimui, nors šlapime cukraus ir nebūtų. Tik taip elgiantis bus galima ateityje išvengti katastrofiškos negydytos cukraligės pasekmių didesniaje skaičiuje.

Niežulys apie spenelius, pažastyse ar riešo sulenkimo odoje bei tarpupirščiuose yra būdingas niežais užsikrėtimui.

Dar ir to negana. Kai naujai atsiradęs niežulys nesiršia su tam tikra kūno odos vieta, gydytojas įtaria du dalykus: 1. Vaistų veikimo pasekmę ir 2. odos sausumą. Čia pacientas turi pasakyti — prisiminti visus vartojamus vaistus bei pudras dedamas į tarpupirščius kojom prakaituojant. Mat, iš pažiūros visai nekalti vaistai (kaip vaikams skirti milteliai — Baby Powder) gali kai kuriems sukelti tarpupirščiuose prasiđedantį šlapiojancią egzema. Tokia labai atkakli egzema prisiđeda gydyti trejopai: nustoti pudrą vartojus, po pusvalandį mirkyti kojas kalium hypermanganicum skiedinyje, nudžiūvus odai — tepti Vaisione, 0,1% kremu ir aprūti. Taip elgtis kasdien.

Sausa oda dažnai pasitaiko pensininkams, ypač per stipriai, per dažnai su muilu savo odą valantis, mažai skysčių riebalių naudojant. Tokiems prisiđeda normaliai maudytis ir po to nudžiūvus — savo odą lengvai (kitas turi jam talkinti) išsitempti vaikams skirtu aliejumi (Baby Oil).

Rečiau pasitaiko naujai atsirandęs, ne vienoje vietoje odos niežulys stiklinėms dalelėms (fiberglass) į odą sulindus. Nė vienas pensininkas neikime artyn prie to fiberglass.

3. Kaip ligonis apibūdina savo odos niežulį?

Kaip ligonis nusako savo niežulio pobūdį, dažnai tas padeda susekti niežulio priežastį. Sakysim, kutenantis niežulys (tickling sensation) yra būdingas alerginiam dermatitui (allergic contact dermatitis). O deginantis niežulys (burning pruritus) atsiranda dėl prislilietimo prie deginančios odą medžiagos (irritant contact dermatitis). Toks deginantis išbėrimas

atsiranda dar ir susergant Herpes Zoster, vienos kūno pusės odos išpūslėjimas — skausmingas dar prieš išbėrimui atsirandant. Tokios ligos (jei ji ne veide apie akis) nereikia išsigąsti — tik tokios odos nereikia šlapinti, o tik vaikams skirta pudra pudruoti. Taip pat lūpų dėl šalčio išbėrimas deginančiomis pūslėlėmis (tai virusinė liga — dermatitis herpetiformis) nėra pavojingas. Reikia namuose visada turėti be recepto nusipirktą kamforinį spiritą (Camphophenique). Juo reikia drėgnas tas pūslėles laikyti visą laiką, jei norime greito pagijimo ir nuo deginančio negerumo išsilaivinti.

Repliojancio (creeping) pobūdžio niežulys gali būti psichinės ar parazitinės kilmės. Tas dvi niežulio rūšis lengva išskirti, nes psichinės kilmės niežuliu žmogus skundžiasi visą laiką, o parazitiniu — tik tam tikru dienos ar nakties metu.

Kai niežulys esti skausmingas — jo kilmė gali būti chroniška liga, kuri pablogėja žmogui nuolat kasantis. Tada kasymas sukelia didesnį niežulį, o toks niežulys — stipresnį kasymą. Dar atsimintina, kad, laikui bėgant, kasymasis gali sukelti bakterijų išsiveisimą — odos uždegimą. Tada gali menkas buvęs niežulys tapti ne tik didesniu, bet ir skausmingu.

Išvada. Išmokime kai kuriuos čia minimus terminus — ne visi jų turėsime laimės gydytis pas lietuvių gydytojus. Tada bus lengviau su svetimtaučiu sava nesveikata guostis. Per vertę nesiduoda taip gerai sveikatos reikalai tvarkyti. Švieskimes odos niežulio painiuose — tik tada padėsime gydytojui greičiau ir tiksliau susekti odos negalės priežastį. Aišku, kad tik tada bus galimas tinkantis jos tvarkymas. Daugiau apie tai kita karta.

Pasiskaityti. Patient Care, August 1984.

ŠANARIO TEPALINIO PAVIRŠIAUS SUSIRGIMAS

Klausimas. Gerb. Daktare Adomavičiaus, kreipiuosi į Jūsų didelį reikalą. Mano gimnastinė Lietuvoje turi kojos deformuojančią osteochondrozę ir prašo kanadiškų vaistų, nes labai dideli skausmai kamuoją. Gerb. Daktare, prašau paaiskinti, kaip toji liga vadinasi mūsų kraštuose angliškai, kad aš galėčiau gauti nuo savo kanadiečio šeimos daktaro receptą vaistams. Būsiu labai dėkinga. Lauksiu greit atsakymo asmeniškai. Su pagarba.

Atsakymas. Liga vadinasi Synovial Osteochondromatosis. Tai nežinomos kilmės susirgimas dažniausiai kelio šanario tepalinę medžiagą šanariui gaminančios šanarinės plėvės (synovia) vadinamos, kuri iškloja šanario vidų virš kremzlės. Pakinta šanariniai kaulai, kremzlės ir ta minėtoji plėvė. Atsiranda „pelės“ šanario viduje — tai liوسي kaulo kremzlės gabalukai, kurie sukelia skausmus ir kartais surakina šanari, pajudint jo tada žmogus kuriam laikui negali.

Gydymas: visiškais, nuodugnus operacijos keliu pašalinimas minėtos kelio šanario plėvės (synovectomy) ta operacija vadinasi. Jei neišoperuos — neprasalinus visiškai tos plėvės — liga pasikartos. Džiaukis neasmeniškai atsakymą gavus, nes toks dalykas visiems įdomas. Neoperaciškas kiekvieno tokio ar panašaus šanario gydymas yra jo kaitinimas karštame kaip pakenti vandenyje, masažavimas, po to per dieną dienas taip elgimasis. Jokių vaistų — nė kanadiškų tokioje ligoje nereikia, nes jų ir nėra, išskyrus

vyriškų ir moteriškų hormonų. Gera mityba pirmą vietą užima kiekvieno šanario ligos gydyme. Vienas arbatinis šaukštukas medaus į stiklinę vandens kasdien išgerimas patartinas kiekvienam mūsiškiui saugantis nuo sunkių — nežinomos kilmės šanarių negalių. Hormonai stiprina kaulus: vyriškieji: Methyltestosterone, 25 mg. kasdien po vieną tabletę. Moteriškieji: Conugated Estrogens, tabletės, 0,625 mg. po vieną tabletę per dvidešimt vieną dieną (21), po to vienai (1) savaitei pertrauka — ir vėl iš naujo minėtas ėmimas. Negeirai, kad mūsų žmonės susilaukia šanarių ligos nepataisomumo — tik tada prašo pagalbos. Nė vienas iš mūsų taip toliau nesielkime! Laiku gydymas — užtikrina geresnes gydymo pasekmes.

MŪSŲ KOLONIJOS

Brockton, Mass.

BROCKTONO CHORAS VYSKUPO KONSEKRACIJOJE

1984 šv. Kazimiero metų pavasarį išsivijios lietuvių pasiekė žinia, kad Šventasis Tėvas Jonas Paulius II išsivijios lietuviams paskyrė naują vyskupą — kun. Paulių Baltakį, O.F.M.

Rugėjo 14 d. į Portlando, Maine katedrą iš įvairių JAV vietovių, kitų kraštų, kunigai, suvažiavo vyskupai, kunigai lietuvių ir kitų tautybių vienuolynų atstovai ir daugybė tikinčiųjų ir naujojo vyskupo šventinimo iškilmes.

Vysk. Paulius Baltakis iš savo konsekracijos iškilmes pakvietė Brocktono šv. Kazimiero lietuvių parapijos chorą giedoti lietuviškas giesmes. Konsekracija vyko penktadienį, todėl ne visi choristai galėjo iš darbavičių pasitraukti. Nors ir nepilname sąsate, dvioje Portlando katedroje choro giedamos lietuviškos giesmės gražiai skambėjo, vargonais palydint Marytė Blaževičiūtė Crowley, diriguojanti muzikui Vytautui Rastoniui. Iškilmių įžangai choras pasigėrėtinai giedojė: „Marija, Motina mylima“, J. Gaidelio, „Tu didingas“, J. Gaidelio ir „Malda už tėvynę“, T. Brazio.

Solistas Algis Simanavičius giedojė: „O, didis Dieve“, A. Mozarto.

Vėl choras — „O, Visagalis“, T. Brazio, „Dangus Tėvynė“, T. Brazio ir „Apsaugok Aukščiausias“, Česnausko.

Sol. Vaclovas Verikaitis solo giedojė, „Jerusalem, Jerusalem“, Adams. Po to choras — „Skaisčioji“, J. Naujalio, „Marijos vardas“, J. Naujalio, „Marijos ašaros“, J. Gaidelio, „Tremtinių giesmė“, J. Gaidelio, „Malda už Tėvynę“, J. Gaidelio ir „O, Švenčiausioji“.

Pradedant Mišių auką choras ir visi dalyviai įspūdingai sugiedojė „Pulkim ant kelių“.

Mišių metu Portlando katedros choras, vyskupai, kunigai ir mūsų choras giedojė, „Gloria“ ir kitas lotyniškas giesmes. Komunijos metu choras giedojė, „Jėzau, pas mane ateiki“.

Vakarienes metu naujajį vysk. Paulių Baltakį sveikino mūsų veiksmų bei organizacijų atstovai. Šv. Kazimiero choras galinai sugiedojė „Ilgiausių metų“ ir išteikė kuklią pinigine dovaną.

Po didingų iškilmių šv. Kazimiero choristai rinkosi į autobusą ir dainuodami vidurnaktį laimingai pasiekė Brocktoną.

E. Ribokienė

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY (USPS—161000)

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, Dec. 26th, and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society. Second class postage paid at Chicago, Ill.

Postmaster: Send address changes to Draugas 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Subscription Rates \$53.00 — Chicago, Cook County, Illinois and Canada. Elsewhere in the U.S.A. \$53.00. Foreign countries \$53.00.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesunčiami. An DRAUGO prie kiekvieno skaitytuvo adreso, gavus iš jo mokėstį, atzymima, iki kada yra užimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams 1/2 metų 3 mėn.
Chicago ir Cook County	\$53.00 \$30.00 \$20.00
Kanadoje (U.S.A. dol.)	\$53.00 \$30.00 \$20.00
Užsienyje	\$53.00 \$30.00 \$20.00
Kitur — Amerikoje	\$53.00 \$30.00 \$20.00
Savaitinis (Seštad. pried.)	\$30.00 \$19.00

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.

• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30—4:00.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Jūs grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už kelbimų turinį neatasko. Skelbimų kainos prisiuntiamos gavus prašymą.

DR. ZIBUTĖ ZAPARACKAS

DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
166 East Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. — 337-1285

DR. LINAS A. SIDRYS

AKIŲ LIGOS, CHIRURGIJA
2636 W. 71st Street
Prima trečiadi. nuo 2 iki 5 v.v.
Ketvirtadi. nuo 10 v.v. iki 6 v.v.
Susitarimui skambinti 436-5566

Dr. Peter T. Brazio ofisa perėmė
DR. VIJAY BAJAJ
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2434 West 71st Street
Tel. HE 4-5849
Val. pirm. ir penkt. 12—5; antr. ir ketv. 12—6:30; šešt. tik susitarus.

DR. K. G. BALUKAS
Akušerija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building), Tel. LU 5-6446
Jei neatsiliepi, skambinti 374-8004
Prima ligonius pagal susitarimą

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. — GR 6-2400
Val. pagal susitarimą pirm. ir ketv. 1-4 ir 7-9 antr. ir penkt. 10-4; šešt. 10-3 val.

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Tel. — 233-8553
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3921 W. 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. — 582-0221
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA
VAIKŲ LIGOS
6441 S. Pulaski Rd.
Valandos pagal susitarimą

Ofs. PO 7-6000, Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

6132 S. Kedzie Ave. Chicago
WA 5-2670 arba 489-4441
DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGOS
KOSMETINĖ CHIRURGIJA
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIRDAS KAVALIUNAS
SPECIALYBĖ VIDAUS IR KRAUJŲ LIGOS
5540 S. Pulaski Road
Tel. 585-2802
Valandos pagal susitarimą: Pirm., antr., ketv. ir penkt.

Tel. RE-liance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
Lietuvius gydytojas
3925 West 59th Street
Val. pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 12-4 val. popiet ir 6-8 val. vak. Treč. ir šešt. uždaryta

DR. IRENA KYRAS
DANTŲ GYDYTOJA
2659 W. 59 St., Chicago
Tel. 476-2112
Valandos pagal susitarimą
Tel. ofiso ir buto: Olympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 val. vak. Išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

DR. IRENA KURAS
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
3200 W. 81st Street
Ofiso tel. RE 7-1168
Rezid. 385-4811

Dr. Tumasonio ofisa perėmė
DR. S. LAL
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
2454 W. 71st Street
434-2123
Pirm. ir penkt. 2-7
Antr. ir ketv. 9-12, Šešt. 10-1

Ofs. tel. LU 5-0348; Rez. PR 9-5533
DR. FRANCIS MAZEKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą: pirm. ir ketv. 12-4; 6-9; antr. 12-6; penkt. 10:30-1-0.

Namų 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINĖS LIGOS — CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. 742-0255
Valandos pagal susitarimą

Tel. 282-4422
DR. ROMAS PETKUS
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
Chicago Eye Institute
4200 N. Central Ave.
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
8104 S. Roberts Road
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. 563-0700
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
(Kalba lietuviškai)
OPTOMETRISTAS
Tikrina akis. Prataiko akinius ir "Contact lenses"
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

Dr. Tumasonio ofisa perėmė
T. RAMA, M.D.
Specialybė Chirurgija
2454 West 71st Street
Tel. 434-1818 — Rez. 852-0889
Val. pirm., antr., ketv. ir penkt. 3 iki 7 v.v. Tik susitarus

Dr. Upendra C. Shah
Vidaus ligų specialistas
Diabeto, thyroido, impotencija ir kitų harmoninių negalavimų Medicare apdrausti pacientai priimami
2454 W. 71 St. Chicago, Tel. 778-5099
Val. pagal susitarimą.
24 val. „answering s.“ Tel. 242-3846

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ PŪSLĖS IR PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antr. 1-4 p.p. ir ketv. 2-5 p.p. Šešt. pagal susitarimą.
Ofiso tel. 776-2880, rez. 448-5545

DR. EDMUNDAS VIŽNAS
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbama lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. 585-7755

Ofs. tel. 586-3166; namų 381-3772
DR. PETRAS ŽLOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6745 West 63rd Street
Val. pirm., antr., ketv. ir penkt. 2-6; šeštadieniais pagal susitarimą

Klaipėdos bažnyčia — KONCERTŲ SALĖ

Okupantų Vilniuje leidžiama „Tiesa“ (nr. 228.X.3) paskelbė Gedimino Pilaičio rašinį antrašte: „Kultūros židinio šviesa — Klaipėdos filharmonija — muzikos centras“. Nežinome, kas tas autorius (pavardė ir slapvardis — tokio ir tarybinė enciklopedijoje nėra), bet „Tiesoje“, kaip bolševikams įprasta, rašoma daug neteisybės, o dar daugiau jiems nemaloniu faktų nutyliama. Štai pora ištraukų.

„Rodydami sveičiui unikalų jūrų muziejų ir akvariumą, gražiai rekonstruotas senąsias gatvėles, skulptūrų parką, klaipėdiečiai būtinai atkreips dėmesį ir į filharmonijos pastatą, kuriame sveičiuojami žymiausi mūsų šalies ir respublikos atlikėjai... Filharmonijos padalinys formuoja reper-tuarą... Su pasisekimu koncertavo Estijos vyrų choras, Osipovo rusų liaudies instrumentų orkestras, Maskvos operetės meistras, gruzinių estradinis ansamblis „Oreka“... ismintinus koncertus suruošė pianistė L. Lobkova“ ir t.t.

Klaipėdos filharmonija „atvėrusi savo duris“ prieš 20 metų kaip LTSR valstybinės operos filialas ir per tą laiką buvę suruošta daugybė koncertų. Džiaugiamasi patogiu „muzikos centru“. Prie rašinio atspausdintos dvi nuotraukos: vienoje bendras salės vaizdas, kažkaip primenąs bažnyčios vidų, kitoje — mums gerai pažįstama Klaipėdos Švč. Mergelės Marijos Taikos Karalienės bažnyčia, tiktaite be karkšto... (2r. nuotrauką „Lietuvos bažnyčių“ I t., 164 psl.).

Skaitytojas jau iš seniau gerai žino minėtos Klaipėdos bažnyčios istoriją. Bet jeigu ją kiek primiršo, štai keletas faktų ir datų.

1944.X.10 vokiečių — rusų karo veiksmų metu buvo sugriauta Klaipėdos Švč. Trejybės bažnyčia, statyta 1865 m. Simano Dacho gatvėje. Katalikai liko be bažnyčios. O jų „skaičius, miestui augant, pakilo ligi keliasdešimt tūkstančių. Daugelį kartų jie prašė leidimo pasistatyti bažnyčią. Pagaliau okupantai, matyt, galvodami, kad tam tikra prasme nauja bažnyčia galės pasitarnauti apie tariamą „religijos laisvę“ Sovietuose, 1956 m. tokį leidimą davė. Jį pasirašė pats N. Chruščiovas. Tačiau statybai vieta buvo parinkta labai bloga — nuošalus pelkynai. Nežiūrint to, prasidėjo statybos darbai. Tikintieji labai uoliai dirbo: neturėdami reikiamų įrankių bei transportacijos priemonių, sausino balas, pamatus kasė kastuvais, rankomis nešiojo plytas ir kitas statybines medžiagas. Daugelis jų talkos būdu dirbo ir neapmokamą statybos darbą. Nežiūrint to, statybos išlaidos siekė 3,5 mil. rublių. Bet kai jau iškilė didingas bokštas ir buvo atlikta daug vidaus įrengimo darbų, prasidėjo valdžios trukdymai. 1962.I.15-26 Vilniuje buvo suruoštas bažnyčios statytojams teismas — iškelta baudžiamoji byla. Skaudžiausios bausmės paskirtos klebonui kun. L. Poviloniui (8 metai), vikarui N. Burneikiui 5 m. kalėjimo, dar kiti 5 statybos vadovai ir lėšų teikėjai nubausiti po 3-5 m. kalėjimo.

Po ilgų pastangų sovietiniai tankai nugriovė bažnyčios bokštą. Pats pastatas, kuriame galėjo sutipti ligi 3000 žmonių, paverstas koncertų sale. Štai kaip atsirado vadinamoji „liaudies filharmonija“, kurios atsiradimą nutylė Gediminas Pilaitis ir jį panšūs kiti rašivos.

Klaipėdos ir visos Lietuvos katalikai per eilę metų įvairiais būdais stengėsi bažnyčią susigrąžinti tam reikalui, kuriam ji buvo statoma. LKB Kronika (nr.63, 1984) nurodžiusi, kad minėtas bažnyčios pastatas turįs dabar aptarnauti 130,000 Klaipėdos ir apylinkės katalikų, nurodo, kad daug kartų buvo kreiptasi į Sovietų valdžios organus su prašymais grąžinti bažnyčią. Pažymėtinas 1979 m. spalio mėn. pakartotinis pareiškimas grąžinti bažnyčią, po kurio pasirašė 148,149 tikintieji. 1981.VI ir 1981.IX mėn. buvo pasiūstos į Maskvą 3-10 asmenų delegacijos. Panaši 10 asmenų delegacija nusiūsta į Maskvą ir 1982 m. birželio mėnesį. 1982.XI pareiškimą pasirašė 21,033 katalikai.

Teigiamo atsakymo nesulaukta. Buvo pasiūlyta tik rekonstruoti dabartinę mažytę katalikų laikinę bažnytelę, kuri talpina tik mažą lankytojų skaičių. LKBK toliau rašoma: „Primygtinai prašome atitaisyti mums padarytą skriaudą Chruščiovo valdymo metu — grąžinti bažnyčią, kad ir tokią, kokia ji dabartinė metu yra, nors sienas, mes nesiskųsime, būsime dėkingi už grąžinimą. Tokiu būdu pasaulis pamatys ir įsitikins, kad Tarybinė vyriausybė ir partija rūpinasi žmonėmis. Laukiame teigiamo atsakymo. Kartu siunčiame priedą — 91 lapas su 22,539 parašais“. Beje, šioji tokį atsakymą katalikams davė religinio kulto igaliojantis P. Anilionis: „Nieko neduosime ir nieko neilsime!“

Kad bolševikai nesijaudina dėl tikintųjų reikalų ir jų bažnyčios, tai jau visiems įprasta. Daug blogiau, kad dėl šios ir kitų bolševikų išplėstų bažnyčių Lietuvoje nelabai jaudinasi pasaulio katalikai bei kiti tikintieji. Savo laiku jiems buvo nušviestas šis reikalas, pateikta dokumentinė medžiaga, iliustracijos. Tačiau nei vyskupų konferencijos, nei kitos katalikų institucijos nepakėlė garsesnio balso ir neišreiškė reikiamų protestų.

Jau pats laikas būtų išleisti dokumentinį veikalą, kuriame būtų faktai ir iliustracijos pavaizduotos išplėstos iš katalikų ir protestantų Lietuvos bažnyčios. Žinoma, ne vien Klaipėdos — ir dešimtys kitų.

Galima dar pridurti, kad Klaipėdos bažnyčios tragedija, jos statymo ir atėmimo aplinkybės yra šių eilučių autorias aprašytos „Lietuvos bažnyčių“ serijinio veikalio I-jame tome — „Tėlių vyskupija“ (152 — 165 psl.). Ten atspausdintos ir 35 dokumentinės nuotraukos.

Mus pasiekė vieno klaipėdiečio laiškas. Štai iš jo ištraukėlė: „Neseniai gavau trumpam laikui paskaityti „Tėlių vyskupijos“ knygą. Labai ačiū už plačią ir išsamiai aprašytą Klaipėdos Taikos Karalienės bažnyčios istoriją. Ten buvo visos mūsų tautos išreikštas noras, kad mūsų žemėje visada viešpatautų taika. Bet okupantas kitaip supranta taiką. Tačiau mano ir kitų lietuvių katalikų giliu įsitikinimu ten bažnyčia bus. Tvirtas pastatas. Jis pergyvens komunizmą. Ateis laikas ir vėl iš ten kils tikintųjų karštos maldos“.

LKB Kronika (nr. 63) dar pastebi: „Bažnyčių, paverstą filharmonija, lanko mažai žmonių. Didelė dalis tikintųjų iš pagarbos bažnyčiai filharmonijos salėje vykstančius koncertus taip pat nelanko“.

MŪSŲ DIENOS KALNŲ PAPĖDĖJE

Antroji Tautinių šokių šventės dalis visiškai kitaip mums atrodė: nors tik kiek žemiau nusileidom, dabar mėsų vietos buvo šone — nebe aukštai viršuje. Vėsin-tuvų ūžesys čia nebetrukdė, girdėjom orkestro muziką, choro dainavimą. Ryškiai matėsi pavieniai šokėjai. Netoli šoko Denverio „Rūtos“ būrys. Dabar ir mes toje šventėje dalyvaavome.

Viską iš karto stebėti per daug sunku. Kuriam laikui nukrypau nuo bendros įvykių eigos ir stebėjau tautinių drabužių įvairumą. Kokių buvo puikių, žavių drabužių! Tiesiog negalima atsižūrėti. Spalvos — nuostabios, įmant-rišios deriniai ir meniški raštai. Juostų margumynas — neaprašomas žodžiais. Moterų ir merginų galvos papuošalai patrauklūs, daug matėsi gintaro. Net ir vyriški drabužiai pasižymėjo įvirumu šioje šventėje.

Visur vyravo ta šilta, laiminga nuotaika, kuria šokėjai dalinosi su mumis. Taip norėtis nubėgti tenai pas juos, visus apkabinti, padėkoti už tą nepaprastą išgyvenimą, už tą šventę.

Aiškliai matome Denverio „Rūta“ ir jos pastoviuosius šokėjus, kurie visai savo grupei vadovauja ir jos šokius derina. Matome New Yorko kvadratą bei Floridos vyresniuosius šokėjus, pilnus jaunatviškos energijos. Kai kurie pavieniai šokėjai ar poros taip buvo įsitraukę į šokių eigą, kad, atrodė, jie ir neįjautė greta esančių kitų dalyvių.

Šoko jauniausieji atstovai, susidurdami su įprastais keblumais, buvo ir šokių vyres-

EVELINA MASIOKIENĖ

nių su vaikais. Studentai ir antroje dalyje išsiskyrė, muzikos lydimi, sudarinėjo eiles, lengvai pereidavo ir kvadratus, sudėtinės figūras ir vėl skirstėsi į ratelius. Gražu buvo žiūrėti, kai nedidelio ūgio šokėja vedė ilgą eilę gana aukštų šokėjų.

Pamažu vis daugiau įsigalėjo liūdesio nuotaika, nes šokių šventė artėjo prie galo. Stengiausi kuo daugiau pamatyti, išsižūrėti, įsidėmėti, kad liktų atminty kuo ilgesniais laikais. (Pasąmonėje jaučiau, kad mano nugara skausmingai priminė man, kad jau per ilgai sėdžiu kietoje kėdėje nepajudėdama).

„Jaunystės šokis“ buvo gerai parinktas, nes tai tikrai buvo jaunystės šventė, o prie jos labai gerai tiko ir kito amžiaus žmonės: lygiai vaikai ir vyresnieji. Smagu būti lietuviams, tos mielos šalės vaikais.

Paskutiniojo šokio metu buvo taip liūdna, kad nežinojau nė kur žiūrėti. Kad taip dar nors truputį ilgiau...

Uždarymo iškilmės suėjo visi šokėjai, sustojo eilėmis savo grupėse, atėjo laikas maldai. Nuostabi mintis! Pasidžiaugus — pareikšti padėką Aukščiausiam. Labai švenli muzika, giesmė giedama choro, jaudinantys maldos žodžiai, prasmingi ir šventi, sukurti kun. Justino Vaškio, OFM. Pradžioje šokėjai stovėjo rankas iškėlę ir dangų, vėliau sudėję maldai įprastu būdu. Taip iškilmingai, ir taip kukliai.

Kuriam laikui, mano akys, nuklydusios kitur, sugrįžo prie Denverio „Rūtos“ ir pamačiau nuostabų vaizdą: Denverio grupės šokių mokytoja stovėjo savo šokėjų tarpe, o jos rankose — tamsiai raudonų, ilgstiebių rožių puokštė! Net nepastebėjau, kada toji dovana buvo jai įteikta. Kaip gražiai suorganizuota, mokytojos darbas įvertintas. Vėliau teko matyti ir didžiulę kortelę, kurioje visi dalyviai pasirašė ir išreiškė savo jausmus ta porga. Kad taip visi mokytojai būtų apdovanoti! Ar nebūtų puiku?

Dar kelios minutės, dar vienas žvilgsnis į Šokių šventės dalyvius.

Plojimai palydėjo šokėjų, tur būt, pirmą kartą parodytą „bangavimą“. Kai jie stovėjo išsiriakė, būrys prie būrio — vienas po kito šoktelėdavo į orą, tuo sudarydami savotišką bangų žaidimo vaizdą. Banga nueidavo per visas

grupes iki pirmosios ir po to vėl bangavo ratu. Išneštos vėliavos, šokėjai tuo metu stovėjo susiėmę rankomis. Vėliau visi kartu pradėjo žygiuoti iš Koliziejaus.

Viskas baigėsi lygiai 5 valandą ir 45 minutes po pietų.

Didysis įvykis, dėl kurio atvažiavome 1,522 mylias, pasibaigė. Beliko tik kelios valandos praleisti Clevelande. Vakarienę pavalgėm savo viešbutyje, artimų bičiulių ratelyje, ir ta proga atšventėm Broniaus gimtadienį.

Kitą rytą, liepos 2 dieną, atsiveikiname su šeimos nariais, su sutiktais pažįstamais. Kiek ilgiau užtruko valgydami pusryčius, daug įspūdžių, prisiminimų. Paruošėm savo „Saulutę“ ir pasukome į namus, į savo gražiąją Colorado valstiją.

Dangus buvo pušiau apsiniaukęs, nuotaika sunki, mintys tik tingiai rikiavosi. Prieš akis tebestovėjo jauni mo būriai, maldos akimirka, girdėjosi muzikos ir dainų aidai.

Tačiau visiai kitaip buvo, kai su jaunimu susitikdavome kelyje — jie jau iš

tolo mus sveikino, o kai mus lenkdavo, tai visi ilgai mosuodavo ar lietuviškai sveikino. Jiems nesvarbu, ar mes buvome asmeniškai supažindinti ar ne. Mes visi lietuviai. Mašinos su lietuviškais ženklais matėme daugiausiai iš Indianos, Illinois, Minnesotos ir Wisconsin valstijų. Vienas Indianos automobilis su lentele „Marytė“ mus pralenkė ir neatsakė į mūsų sveikinimą. Nebetoli nuo Indianos sienos mus pralenkė Illinois automobilis XC7292 ir jo keleiviai mums labai ilgai ir draugiškai mosavo! Aišku — jaunimas.

Taip pat buvo įdomu, kai, šventėje nesutikę pažįstamų čikagiečių, su jais susitikome Ohio ar Indianos keliuose. Geriau vėliau, negu niekad!

Tą vakarą irgi pirmą kartą sutikome kitą Colorado automobilį. Per visą kelionę vieno nematėm. Kalbėjome su žmonėmis iš Utah, Wyoming ir Arizonos valstijų, mūsų „kaimynais“, bet niekur neteko matyti žaliųjų lentelių su baltais kalnais. Aišku, reikėjo sveikintis, toks jau paprotys: savo valstijos mašinas, susitikus toli nuo namų, pasveikinti.

Indianoj, South Bendo mieste, kur tiek metų gyventa, tą vakarą sustojome. Šioje kelionėje teko lankyti daug mielių ligonių. Taip ir čia,

geras bičiulis jau po trečio širdies priepuolio. Jį buvo ištikęs ir lengvas ketvirtas smūgis prieš pat mums atvažiuojant, bet buvo gautas gydytojo leidimas su mumis pasimatyti. Ta proga matėm ir taip gerai pažįstamą Notre Dame universitetą. Rytoj — į Chicago.

Pasiekę Ohio Turnpike kelią ir vėl susidūrėme su kelių taisyklėmis. Vienoje vietoje važiuojame viena mylia — lygiai vieną valandą. Kartais visai nejudėdavome, tik vietoje stovėdavom.

Bet ši kelionė iš Clevelando į Chicago buvo neįprastai įdomi. Kur nesustodavom, visur girdėjosi lietuvių kalba. Matėsi šokių šventės tamsiai raudoni marškinukai, galėjome, kad ir mes jų neušimėkime. Mes jokių lietuviškų ženklų ant savęs neturėjom, tai vis nustebin-davom žmones juos lietuviškai užkalbinę. Teko pastebėti, kad vieni mieliai su mumis pasikalbėdavo, kiti — lyg ir su stipria abejone... Kelyje matydami automobilį su lietuviškais ženklais, mojuodavom ir sveikinom važiuojančius žmones. Ir vėl stebėjome: jei vyresnio amžiaus žmonės buvo automobiliuje — jie lyg nedrąsiai reaguodavo į mūsų sveikinimus, kai mes juos pralenkdavom.

ŽMONIŲ SKAIČIAUS DIDĖJIMO PROBLEMA

P. INDRĖIKA

Neseniai Jungtinių Tautų Organizacija buvo sušaukusi Meksiko City daugelio tautų įvairių sričių mokslininkų konferenciją apsvaustyti žmonių skaičiaus didėjimo pasaulyje problemą ir kokių priemonių reiktų imtis žmonių skaičiaus augimui sustabdyti.

Statistika, ekonomistai ir sociologai nurodo, kad per paskutinius pora dešimtmečių žmonių skaičius pasaulyje pasiekė 770 milijonų. Dabar jau siekia 4,75 bil. Jeigu šis skaičius taip greitai augs, tai 2025 metais jis pasieks iki 8,3 bil. Žmonių skaičiaus didėjimas pasiektas didelis Trečiojo pasaulio tautos, ūkiškai atsilikusiosose kraštuose, pvz. Afrikos valstybėse, Azijoje — Indijoje ir Kinijoje, — kur šeimos priauglių laikoma normalia 4 vaikai. Sovietinėje Rusijoje 2 vaikai, JAV — 1,5 v. Žmonių skaičius smarkiai pasiekė tarp 1955 — 1980 metų.

Pasibaigus II pasauliniam karui, JAV prezidentui H. S. Trumanui paskelbus Pagalbos programą, kitaip vadinamą Marshallo planu, kurios mintį iškėlė JAV sekretorius G. C. Marshall 1947 m. Paryžiuje sušauktoje konferencijoje

buvo priimtas ketverių metų planas, kurio vykdytoju ir paskirtas Marshall. Plano įvykdymui buvo numatyta iš JAV išdo 19,300,000,000 dol. Parama suteikta 17 Europos valstybių ir daugeliui kitų kraštų. Didėjant grėsmėi iš Sovietų Sąjungos pusės, iškėlė Amerikos parama buvo įjungta į bendrąją ekonominės paramos sistemą. Amerikos paramos dėka Europos karo sugriautas ūkis greitai atkuto, pagerėjo ekonominė padėtis ir ūkiškai atsilikusieji kraštai, kartu paško pasaulyje ir gyventojų skaičius.

Anglų ekonomistas T. R. Malthus (1766 — 1834), gyvenęs kaip tik tuo laiku, kada Anglijoje ir Europoje vyko industrinė revoliucija, kuri pradėjo keisti žmonių gyvenimo būdą, kai mašinos pradėjo išstumti darbininką ir rinkose pasirodė daugybė prekių, daug bedarbių atsidūrė Londono gatvėse ir buvo klaukus vaizdas, ir tada Malthus, apimtas desperacijos, sukūrė jėsimistinę teoriją, kurią jis trumpai formulavo matematinėmis lygtimis: — Žmonių skaičius didėja geometrine proporcija, o maisto išteklių aritmetine, nes žmonių skaičius žemėje pašoko trigubai,

bet maisto išteklių liko tie patys.

Prieš industrinę revoliuciją daugelyje Europos kraštų bado grėsmė buvo dažnas reiškinys. Bada sekdamo epidemijos, ir mirties angelas niekad neturėdavo atostogų. Tokiu būdu pati gamta išlaikė pusiausvyrą tarp žmonių prieauglio ir maisto išteklių. Su pramonės revoliucija pasikeitė ne tik ekonominės, politinės ir kitos žmonių gyvenimo sąlygos. Amerikoje pramonės revoliucijos išdavo pajutos vėliau, negu Europoje ar Anglijos kolonijose. Amerika dar 1800 metais buvo žemės ūkio kraštas. Apie 1750 metus pradėjus vystyti pramonę, ji plačiau atidarė imigracijai duris ir imigrantus dažniausiai sugrūsdama ir akmens anglių kasyklas, nes fabriku mašinos reikalavo nemažai energijos.

Augo miestai, į kuriuos spietėsi vis daugiau žmonių. Su pramonės augimu išliko įvairių problemų, jų tarpe ir „Neo-Malthusian“, kad reikia įvesti gimimų kontrolę. Nors pats Malthus buvo priešingas bet kokiai kontrolei, nes jis laikėsi savo draugo (Charles Darwin) atrankos teorijos: silpnas žūsta, stiprus išlieka.

BERNARDAS ČEPULIS

Kunigas, pedagogas, kankinys
ANTANAS MASONIS

13

Jis iš savo pusės nenorėjo likti mums skolingas, nes cigaretės buvo tuo metu sunkiai gautos ir dėl to labai vertinamos, buvo lyg tam tikra rūšis valiutos, tad jis, turėdamas galimybę, kaip klebonas, laikyti karvę, pasisiūlė mus aprūpinti pienu, nes, gimus tuo metu mūsų antrajai dukrai, buvo itin sunku gauti pieno, reikėdavo ilgai stovėti eilėse ir dar ne visuomet gaudavai. Tarp kitko, kun. Bernardas jaunesnįją dukrą į pakrikštijo.

Kun. Bernardas buvo švelnus būdo, mėgiamas visų, su kuriais jis susitikdavo ilgesniam ar trumpesniam bendravimui. Vokiečių okupacijos metu jo parapičiai, gyvendami dar savo sodybose ir naudodami savo žemę, senu papročiu šventindavo pavasarį savo laukus, apeidami juos su procesija ir maldaudami gero derliaus. Kadangi tokie šventinimai būdavo atliekami savaitgaliais, kun. Bernardas arba tie parapičiai, kurių vaikai mokėsi gimnazijoje, pasikviėdavo ir mudu su žmona į tas iškilmes. Po procesijos būdavo pas kurį nors ūkinin-

ką paruoštos vaisės. Teko stebėti kun. Bernardą tokioje aplinkoje. Jis neatsisakydavo stikluoko, bet būdavo labai santūrus, korektiškas ir labai paprastas su žmonėmis, be jokios puikybės, su kiekvienu pasikalbėdamas, atkreipdamas visą dėmesį į kaimo žmonių vargus ir rūpesčius, mokąs savo žodžiu juos paguosti ir tais jų rūpesčiais su jais pasidalinti, tarytum jis būtų vienas iš jų. Užtat jis buvo visų mėgiamas ir gerbiamas.

Sekmadieniais jo pamokslai būdavo be jokio patoso. Jo mintys būdavo išreikšiamos paprasčiausiais žodžiais, suprantamais paprasčiausiam kaimo žmogui. Juk jis ir buvo jų žmogus. Jo gimimo vieta buvo Suvalkų trikampyje, nepertoliausia nuo Lazdijų. Tai buvo ta pati seniau buvusi Seinų apskritys, tik kun. Bernardo gimtinė su visu gabalu lietuviškos žemės buvo ir yra lenkų atplėsta nuo Lietuvos.

Tarp kitko verta šioje vietoje pastebėti, kad kun. Bernardas pradėjo savo pastoracijos darbą tuoj pat po šventimų Lazdijų parapijoje, kur išbuvo vikaru 9 metus. Dabar jis vėl buvo sugrįžęs į tą pačią parapiją klebonu. Ir vėl čia išbuvo 9 metus, iki buvo išvežtas į Karagandą, iš kur jau niekad negrįžo.

Vincas Liulevičius, mokytojaves kartu su kun. Bernardu Šakių Ziburio gimnazijoje prieš pirmąją Sovietų okupaciją, irgi prisimena jį kaip gilų ir nuoseklų pamokslininką. Jis taip man rašo apie kun. Bernardą viename savo laiške: „Šakių Ziburio gimnazijoje buvo įvesta prieš pamokas bendra maldą salėje. Kai suskambėdavo pirmasis skambu-

tiš, visi katalikai mokiniai eidavo į salę. Ten dažniausiai kapeliono ar budinio mokytojo vadovaujami sukalbėdavo maldą ir sugiedodavo punktelį „Marija, Marija“ ar kitos giesmės. Iš salės visi eidavo tiesiog į klases. Graži priemonė religiniam auklėjimui“.

Sekmadieniais mokiniai turėdavo susirinkti į gimnaziją ir iš čia organizotai eidavo į bažnyčią. Pamaldoms vadovaudavo ir pamokslą pasakydavo kapelionas. Su mokiniais dalyvaudavome ir mokytojai. Man paliko įspūdį kun. Čepulio serijiniai pamokslai. Pavyzdžiui, jis vienu tarpu nagrinėjo „Tėve mūsų“. Vieną dalį nagrinėjimo išklaupęs, jau galėjai žinoti, kas bus šnekama kitą sekmadienį.

Kun. Bernardas niekuomet nepoilsavo. Visuomet rasdavai jį kuo nors užsiėmusį. Lazdijuose jis vėl turėjo savo klebonijoje patogesnę vietą savo dailidžių darbams. Į sodo pusę buvo ten uždara veranda, kurioje jis vis ką nors dirbinėdavo. Pavar-gęs nesėdėdavo rankas susidėjęs, bet skaitydavo. Nesiteiravau, iš kur jis buvo išmokęs vokiečių kalbos, bet kartais rasdavai jį skaitantį savu laiku Lietuvoje labai populiarių vokiečių rašytojų Karl May. J. Vadeikis buvo išvertęs kelis tomsu jo raštų ir lietuvių kalbą, bet kun. Bernardas skaitė originalioje kalboje. Nors aš dėsiuau tuo metu vokiečių kalbą, bet nebuvau matęs visų Karl May parašytų knygų. Pas kun. Bernardą jų buvo keliasdešimt. Kartais net ir aš pasiskolindavau iš jo, ko nebuvau skaitęs.

(Bus daugiau)

MOSŲ KOLONIJOSE

SU DAINA APLINK PASAULI

**Sukaktuvinė solistė Dalia Kučėnienė
Balfo sukaktuviniame minėjime**

Sol. Dalia Kučėnienė

Penkiolikos metų praeityje sukaktį galėtumėte simboliškai apvainikuoti, paskirdami solistei Daliai Kučėnienėi. 1969 m. ji turėjo pirmąjį dainos recitalį, kuriuo sužavėjo klausytojus, o taip pat ir anų dienų muzikos kritikus. Pirmą kartą pažinę kaip solistę, daug turimų talentų, ji žurnalistė, poetė, kritikė. Prisiminę jos operų bei operetės solistės penkioliktąjį, jos plunksnos darbams atiduodame sukaktuvinius metus, sidabru papuoštus.

Su Daliai ir Jono Kučėnų šeima pažintis sena. Dalia su daina, plunksna ir kita gausybė įsipareigojimų našta keliaujanti. Dukra Silvija Vaiva pasekė mamą ir yra žurnaliste, o sūnus Rimas Jonas tėvo pėdomis nuėjo, pamilęs skaičius, yra inžinierius.

Nepripuolamai ir Balfas, rengdamas Jaunimo centre šį „sekmadienį“ 40 metų veiklos sukakties minėjimą, pakvietė solistę Daliai Kučėnienę dainuoti, kad grįžus iš gastrolijo Pietų Amerikoje savieji turėtų progos pasigrožėti jos dainavimu. Kai paskambinau telefonu solistei Daliai Kučėnienėi, kad noriu pasikalbėti, ji juokavo, kad su Balfu yra beveik vienmetė, tik penkeriais metais vyresnė, abu švenčią sukaktuves. Šiuo atveju su soliste Dalia, kuri ruošiasi koncertui ir susirašinėjimui neturi laiko, supažindinimui teko griebtis enciklopedinių žinių iš laikraščių iškarpa, trumpų telefoninių pasikalbėjimų.

Solistė Dalia Kučėnienė pradžios mokyklą lankė Vokietijoje ir Šveicarijoje. Gimnaziją pradėjo lankyti Buenos Aires, Argentinoje. Ją užbaigė Chicagoje. Universitete studijavo muziką, humanitarinius mokslus ir kalbas. Bakauro laipsnį 1961 metais suteikė Loyolos universitetas, o magistro laipsnį 1969 metais suteikė Roosevelt universitetas iš ispanų literatūros.

Buenos Aires, dar gimnazistės suole, pradėjo lavinėti balsą konservatorijoje, vėliau vokales studijas gilino Chicagoje Roosevelt universitete bei Chicago ir American konservatorijose ir taip pat pas žymius lietuvius bei svetimą profesorių bei specialistus. Jos mokytojai buvo Maria Larusso, Bernice Penagalia, Alodija Trečiokienė, Izabelė Motekaitienė, Genia Danova, kompozitoriai ses. Bernarda, Darius Lapinskas ir profesoriai Frederick Schaeffer, Enrique Arias, Manuel Zanetti ir Giulio Favario.

Pirmąjį recitalį suruošė 1969 metais Chicagoje ir trijų tada yra atlikusi netoli trijų šimtų pasirodymų. Apkeliavo su koncertais ir recitaliais beveik visas Šiaurės Amerikos valstybes ir tolimuosius kraštus: Kanadą, Havajus,

Argentina, Brazilija, Venecuela, Urugvajų, Hong Konga ir Orientą. Repertuarą atliko lietuvių, lotynų, prancūzų, italų, ispanų, portugalų, vokiečių, hebrajų, rusų mandarinų ir anglų kalbomis. Koncertų kritikos, įvertinimai bei recenzijos parašytos šešiomis kalbomis.

Pagrindines partijas atliko šiose operose ir operetėse: Serpina „La Serva Padrona“ 1969, Eglė „Eglė Žalčiū Karalienė“ 1971, Salomėja — „Sudabrinė Diena“ 1972, Musetta — „La Bohème“ 1973, Serpoletta — „Kornelio Varpai“ 1974, Bellabrana — „Meilės Daina“ 1975.

Išskirtinai paminėtinas koncertas Pensilvanijos lietuviams 1973 metais. Ji buvo pirmoji naujosios emigracijos bangos solistė, kuri atliko jiems koncertą. Jos klausėsi 30,000 tautiečių minia.

1978 metais susilaukė tarptautinio pripažinimo, pakviesta su koncertais į Tautinę Kiniją. Subsidiją ir finansinę paramą suteikė kinų vyriausybė. Ta proga Chicago miesto burmistras M. Bilandic ir Illinois gubernatorius J. Thompson paskelbė jai skirtas proklamacijas ir solistė Kučėnienė buvo paskirta kaip Chicago miesto ir Amerikos kultūros ambasadorė. Ją pasveikino ir JAV prezidentas J. Carteris. Dvieji savaitės laikotarpį ji turėjo penkiolika pasirodymų: recitalių, koncertų, radijo ir televizijos programų. Recitalyje, kuriame dainavo ir lietuviškas dainas, jos klausėsi šeši tūkstančiai kiniečių, o baiginiame pasirodyme, kuris vyko stadione, buvo šešiasdešimt tūkstančių minia. Ši kelionė susilaukė didelio triumfo ir nepaprastai aukšto kritikų įvertinimo. Ir savieji muzikai gražiai įvertino. Dirvoje 1978, rašė muz. A. Nakas: „Dalia Kučėnienė šiuo metu yra mūsų iškilčiausia dainininkė, jei neskaitant L. Šukytės, kuri gyvena Vokietijoje“ Po 1984 metų gastrolijo Pietų Amerikoje — A. Miciūdas „Drauge“ spalio 13 d. rašė, kad „tai menininkė su tikra charizma, ne tik subtili kamerinės muzikos interpretatorė, bet ir operinė primadona, plačiais vaidybiniais gabumais“. Ji dalyvavo aktorius Leono Bausko plokštelėje — našlėtės vaidmenyje, Dainavos ansamblio „Sidabrinė Diena“ plokštelėje ir yra išleidusi dvi savo įdainuotas ilgo grožio plokšteles „Reflected Notes“. Vienoje yra tarptautinės dainos ir arijos, o antoje lietuviškos dainos ir arijos.

Visuomeninėje veikloje reikėsi kaip moksleivių bei studentų vasaros ir žiemos stovyklų — meno vadovė. Korporacijoje Giedroje yra tris kadencijas buvusi pirmininkė. Jos iniciatyva buvo suruoštos Chicagoje vertingos menininkų parodos: N. Palubinskienė, R. Viesulo ir iš tolimosios Kinijos M. Tūbelytės. Parašė ir įkalbėjo skriptą ir tekstą filmui: „Alicijos Rūgytės pedagogės portretas“, kurį pagamino A. Šlutas ir finansavo Korp! Giedra. Ji taip pat pasižymėjo kaip parengimų ir programų pravedėja. Porą metų mokytojo Dariaus ir Girėno lietuvininkė mokyklėje.

Kūrybinėje veikloje reikėsi kaip poetė, kritikė ir autorė įdomių straipsnių bei pokalbių su aktoriais, solistais, poetais, kompozitoriais ir menininkais. Jos eilėraščiai ir straipsniai spausdinami Ai-

Worcester, Mass.

„AUŠROS“ DEŠIMTMETIS

Spalio 20 d. į Maironio parko didžiąją salę susirinkę Lietuvos radijo programos „Aušra“ klausytojai, rėmėjai, bičiuliai, svečiai, suvažinę iš arti ir toliau, kitataučiai, kurie klausė radijo programos, nes ji perduodama lietuvių ir anglų kalbomis, šventė 10 metų veiklos sukaktį.

Visus svečius, o jų buvo daugiau kaip 200, pasveikino Lietuvos kultūrinės programos „Aušra“ vedėjas inž. E. Meilus, Jr., kuris buvo ir šio vakaro vedėjas. Pakvietė organizacijų tarybos pirm. Petrą Molį tarti žodį. Jis sveikino E. Meilus, Jr., ir žmoną Teresę. Dėkojo už pasiūlymą lietuviškam darbui, linkėjo sėkmės ateityje. Invokacija sukaltėjo kleb. kun. A. Miciūnas, MIC. Svečiai vaišinosi, E. Meilus, Jr. perskaitė šia proga gautus sveikinimus raštu.

Žodžių sveikino: Lietuvių Labd. dr. jos pirm. K. Adomavičius ir įteikė auką 400 dol. Worcesterio apylinkės LB pirm. S. Rudys — 75 dol. Šv. Kazimiero parapija, kleb. kun. A. Miciūnas, MIC, — 50 dol. Miesto valdžios pareigūnas, visada palankus lietuviams ir lietuviškiems reikalams, T. Early — 20 dol. Sveikino ir mūsų valstijos atstovas W. Glodis bei radijo WICN stoties, iš kurios transliuoja lietuvių programą, pagrindinis stoties reikalų vedėjas T. Devlin.

Meninę programos dalį atliko Montrealio vyrų oktetas, vadovaujamas jauno muziko A. Stankevičiaus. Dainos gražiai skambėjo daugelis buvo girdimos pirmą kartą. Kiekviena svečių palaidota plojimai. Dainininkai papuošti gvazdikais. Tenka džiaugtis, kad šis oktetas savo meilę Lietuvai išreiškia gražiomis dainomis, o kad jos skambėtų šie vyrai įveda daug darbo, aukodami laisvalaikio valandas. Dainuokite toliau, kirkite kaip arai vis aukštyn į dainos ir muzikos grožio pasaulį.

Pabaigoje kalbėjo radijo programos ir šio vakaro vedėjas inž. E. Meilus, Jr. Padėkojo visiems už per 10 metų teikiamą paramą radijo programai; ypač savo žmonai Teresei, kuri sumaniai jam padeda. Priminė, kokią vaidmenį vaidina oro bangomis leidžiamas lietuviškas žodis — tai mūsų ginklas prieš Lietuvos okupantą. Visų parama finansinė ir moralinė padėjo atlikti tuos visus įsipareigojimus, kurie buvo nustatyti prieš 10 metų. Tuo keliu bus einama ir toliau; skelbiant oro bangomis visiems lietuvių tautos duose, Ateityje, Laiškai Lietuviams, Drauge ir amerikiečių spaudoje. Keletą metų redagavo Ateitininkų skyrių „Drauge“, buvo „Ateities“ ir „Laiškų Lietuviams“ žurnalų redakcinio kolektyvoose; „Laiškų Lietuviams“ Korp! Giedros, Dzūkų draugijos, daugelį kartų „Drauge“ romanų jury komisijos narė. Taip pat Teatro festivalių — jury komisijos narė.

Užsiminus apie ateities planus, ji nusišypsojo, sukryžiuo rankas, atsakydama, jog ji dabar dirba ruošdamasi Balfo rengiamam koncertui ir apie nieką kitą negalvoja. Esu atsidavusi, įsigyvenusi ir ruošiamas programai dainas, arijas, muziką, pasakė.

Solistę Daliai Kučėnienę dainuojant girdėsimė šį sekmadienį, lapkričio 4 d., Jaunimo centre, Balfo 40 metų veiklos sukaktuviniame akademijoje.

kančias, supažindinant plačiąją visuomenę su lietuvių kultūra, papročiais, jų išlaidymu ir ryškinant Lietuvos teisebūti nepriklausoma valstybe.

Worcesterio apylinkės LB pirm. S. Rudys savo tartame žody priminė, kad paruošti savaitės laikotarpyje 2 valandų radijo programą lietuvių ir anglų kalbomis reikalauja daug darbo. Prie to tenka pridėti, kad E. Meilus, Jr., labai rūpestingai paruošia lietuvių ir anglų kalbomis atitinkamas programas per sukaktis, minėjimus, ar kitais lietuviams rūpimais klausimais.

Radijo programą „Aušra“ globoja Worcesterio lietuvių organizacijų taryba. 1983 m. per įvykusį susirinkimą buvo nuspręsta pasirinkti programai vardą Lietuvos kultūrinė radijo programa „Aušra“.

Svenčiant radijo programos

Lietuvių kultūrinės radijo programos „Aušra“ 10 metų veiklos minėjimo metu Maironio Parke (iš kairės) Montrealio Vyrų oktetą vadovavo muz. Aleksandras Stankevičius. Radijo programos vedėjas Eduardas V. Meilus, Jr., su žmona Terese.

PRISIMINKIME MIRUSIUS Vėlinės — XI. 2 d.

Vėlinės yra jautri ir gyva proga sustoti ties mirusiųjų pasauliu.

Vėlinės yra didžioji rimtės šventė, kurioje katalikai organizuota maldos nukrypsta į tuos, kurie, iš šio pasaulio atsiskyrę, nebėgali sau padėti.

Marijonų koplyčioje (prie „Drauge“) pradėdami Vėlinių dieną, per 8 dienas, bus atšaujamos šv. Mišios ir vakarais giedami gedulingi misparai už bendradarbius, geradarius ir visus mūsų maldom pavedamus mirusiųsias.

Kviečiame visus įsijungti į šias ypatingas pamaldas. Savo brangių mirusiųjų vardus siųskite:

Marian Fathers, 6336 So. Kilbourn Ave., Chicago, Ill. 60629

Šia proga prašau pristimti šiuo man brangių mirusiųjų sielas:

Meno vardas ir pavardė _____

Adresas _____

Pridėdu auką bendr. šv. Mišioms \$ _____

AUŠRA VI

(1981 m. vasaris - 1982 m. kovas)

Šeštasis Lietuvos pogrindyje leidžiamo žurnalo „AUSROS“ rinkinys apima 26, 27, 28, 29 ir 30 numerius, pasirodžiusius su 1981 m. vasario - 1982 m. kovo datomis. Čia rasime aprašytą patį brutaliausią rusišką kolonizmo politiką, kultūrinę priespaudą, ekonominis išnaudojimas, dvasinis teroras vykdomi su gražiais, bet su tikrove nieko bendro neturintiais šūkiomis ir teorijomis. 236 psl. Redagavo Jonas Dainauskas. Išleido Akademines Skautijos leidykla Chicagoje 1984. Kaina su persiuntimu 7 dol.

Užsakymus siųsti:
DRAUGAS, 4545 West 63rd Street,
Chicago, IL 60629

CLASSIFIED GUIDE

NORI PIRKTI NAMĄ
Privatus asmuo, ieško pirkti Oak Lawn arba kitame pietvakarių priemiestyje nedidelį ir nebrangų namuką. Skambint rytais iki 12 val. telef. 434-8235.

HELP WANTED — VYRAI
Namo remontui reikalingi darbininkai: medžio darbai, rinas pataisyti, cementuoti darbai, sienas tinkuoti. Prašoma rašyti adr. O. Richkus, 4500 S. Fairfield Ave., Chicago, IL 60632.

MISCELLANEOUS
MOVING
BERNAS perkausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto leidimai ir pilna apraada.
Prašome MASTER CHARGE ir VISA
Tel. — WA 5-8063

FASHION CARPETS
KILIMAI
LIETUVIŲ PREKYBA
3304 W. 63 St. — Tel. 778-9064

A. VILIMAS
MOVING
Apraustas perkraustymas
Ivairių atstumų
Tel. 376-1882 arba 376-5996

MASTER PLUMBING
Licenced, Bonded, Insured
Nauji darbai ir pataisymai. Virtuvės ir vonios kabinetai. Keramikos plytelės. Karšto vandens tankai. Flood control. Užsikimšę vamzdžiai išvalomi elektra. Palikite pavarę ir telefoną — lietuviškai.
SERAPINAS — Tel. 636-2960

BUDRAIČIO
Nuosavybių pardavimo įstaiga
6600 S. Pulaski Rd.
Tel. 767-0600

BUTŲ NUOMAVIMAS
Draudimas — Valdymas
Namų pirkimas — Pardavimas

INCOME TAX
Notariatas — Vertimas
BELL REALTY
J. BACEVICIUS
6529 S. Kedzie — 778-2233

M. A. ŠIMKUS
INCOME TAX SERVICE
NOTARY PUBLIC
4259 S. Maplewood — Tel. 254-7480

Taip pat daromi Vertimai, Giminių iškvietimai, pildomi Pilietybės prašymai ir kitokie blankai.

ISIGYKITE DABAR

Popular Lithuanian RECIPES

PATIKSLINTA IR PAGRAZINTA ASTUNTOJI LAIDA
Suredagavo
Juozapina Daužvardienė

Šiom dienom Draugo spaustuve išleido aštuntą laidą šios populiarios virimo knygos. J. Daužvardienė vėl patikslino ir pagrazino šią laidą, naujais paruošimais.

Tai geriausia dovana naujoms žmonoms ar marčioms. Daugelis apdovanojo kitataučius supažindindami juos su lietuvišku maistu ir virimu. Ši knyga yra sukūrusi labai daug pasisekimo lietuvių ir kitataučių darbo vietose ir organizacijose

Užsakymus siųsti:
DRAUGAS, Knygų Skyrius
4545 W. 63rd Street
Chicago, IL 60629
Kaina su persiuntimu \$5.75

Illinois gyventojai pridėkite dar

Užsakymus siųsti:
Apsimoka skelbtis dien. „DRAUGE“, nes jis plačiausiai skatomas lietuvių dienraštis, gi skelbimų kainos yra vieniems priimanoms.

Remkite tuos verslininkus, kurie skelbiais dien. „Drauge“.

GEROJO GANYTOJO NAMAI NEUŽDARYTI

Kas neseka Chicago amerikiečių spaudos, tiems iš poros žinučių „Drauge“ galėjo susidaryti įspūdis, jog Gerojo Ganytojo globos namai Marquette Parke ir 55 gatvėje uždaryti. Juk televizijoje rodyta, kaip Illinois Viešosios sveikatos departamentu pareigūnai, reikalaujant generaliniam prokurorui, ambulansais išgabeno 11 globojamųjų. Bet kas skaito amerikiečių spaudą, tas žino, kad anas dviejų valdžios įstaigos — sveikatos departamento ir generalinio prokuroro Hartigano — priverstinis žmonių išvežimas iš šios lietuvių globos įstaigos pamatė stipriai nudegusias rankas. Žurnalistų klausimais remiamos priemonės, įvykių apgailestauja ir dar ar svaido kaltinimus viena antrai.

„State offices trade blame; Hartigan criticizes raid on 2 nursing homes“ (Valstijos įstaigos keičiasi priekaištais, Hartiganas kritikuoja 2 globos namų reidą), skambėjo „Chicago Tribune“ straipsnio antraštė rugsėjo 20 d. „Feud brews over nursing home raids“ (Verda vaidas dėl globos namų reido), skelbė tos pat dienos antraštė „Chicago Sun-Times“ dienraštyje. „Nursing home furor grows; city, state officials rap transfer process“ (Tinksta tūžmas dėl globos namų; miesto, valstijos pareigūnai peikia perkėlimo eigą), sakė irgi tos dienos „Southtown Economist“ dienraščio antraštė. „Lithuanian community hits raids on nursing homes“ (Lietuvių bendruomenė kerta už globos namų reidus), pradėjo pirmo puslapio straipsnį tos pat datos „Southwest News-Herald“ savaitraštis. Kita

savaitę šis laikraštis dar įsidėjo vedamąjį, pavadintą „Poor judgment“ (Skurdus sprendimas), pilną kritikos už tokį elegesį su Gerojo Ganytojo namais. Baigiamas reikalavimu jų už tai atsi-prašyti. Sekmadienį po išvežimo, rugsėjo 23, „Chicago Tribune“ įdėjo apžvalginį iliustruotą reportažą, pavadintą „Nursing home raids: this cure may be unhealthy“ (Globos namų reidai: šis gydymas gali būti nesveikas). Jame, tarpe kitų autoritetų, cituoja Illinois Viešojo globotojo (Public Guardian) Murphy pareiškimą, jog Gerojo Ganytojo reidų negalima suderinti su sąžine. Viešai prieš juos pakėlė stiprų protesto balsą kiti svarūs valdžios asmenys, kaip senatorius F. Savickas, cituojami spalio 4 d. „Southwest News-Herald“ savaitraščio straipsnyje „Local officials blast raids on nursing homes“ (Vietiniai pareigūnai smogia globos namų reidams). Tad reikia sakyti, kad ši globos vieta ne uždaryta, o tik įsilaužta ir sutrypta. Turėtų būti aišku, jog po tokios viešos ir sutartinės kritikos už neleistiną pasielgimą su Gerojo Ganytojo namais jų nebeįmanoma uždaryti.

Beveik visuose anuose reportažuose nurodoma, kad patys namus inspektavusieji valdžios pareigūnai pripažįsta, jog dabar ir anksčiau Gerojo Ganytojo globos namuose rado pavojingą švarą, maistingą valgydinimą, asmeninį dėmesį ir aptarnavimą, kuris kituose didelėse globos įstaigose nebeteikiamas. Trumpai, „Chicago Tribune“ reporterio Recktenwaldo dar viena reportažą su kalini dienraščio puslapi,

kaip amžiaus sulaukę lietuvių gyvena Gerojo Ganytojo namuose, iš kurių daug ką gali pasimokyti visos globos institucijos.

Abi minėtos valdžios įstaigos taip pat žino, kiek teisiškai savo žingsniu ir jo būdu jos yra patekusios į karštą vandenį ir koks joms gali būti iškeltas ieškyns. Illinois įstatymai, saistantys globos namus, yra išreikšti vadinamoju 1979 m. Aktu „Nursing Home Care Reform Act“. Jo 4153-415 ir tolimesni paragrafai nurodo, kaip Sveikatos departamentas turi vykdyti globojamųjų žmonių perkėlimą. Vienas pagrindinių reikalavimų yra toks: „Departamentas prieš perkėlimą turi pateikti raštu žinią kiekvienam perkeltinam globojamajam, jo atstovui, jei toks yra, ir vienam šeimos nariui. Toje žinioje turi būti išreikšto perkėlimo priežastis ir nurodyta gyventojų teisė su perkėlimu nesutikti“. To reikalaujama, jei net reikėtų skubiai veikti. O Gerojo Ganytojo namų atveju, nors nebuvo jokio staigaus reikalo, šio įstatymo visiškai nesilaikyta, jis stačiai pamintas po kojų. Priežastis aiški: iš anksto pranešus, kiekvienas globotinis būtų pareiškęs nesutikimą, ir planas su šiais namais susidoroti nuėjęs niekais.

Perkėlimą vykdydams Sveikatos departamento atstovas June taip pat yra įkliuvęs už savo elgesį su kunigu, paskirtu globojamiesiems aptarnauti. Kai šis atvyko, gavęs žinią, jog į namus pro išlaužtas duris įsiveržė būrys valdžios žmonių, pirmiausia buvo jam uždrausta kalbėtis su bet kuriuo iš gyventojų, nors dėmesį ir aptarnavimą, kuris tiems panikos pajūtiems dėl kituose didelėse globos įstaigose nebeteikiamas. Trumpai, „Chicago Tribune“ reporterio Recktenwaldo žodžiais, „globos kokybė čia nekėlė klausimo“. Šis žurnalistas su fotografu ruošia dar vieną reportažą su kytas daboklėje už virbų ir kalini dienraščio puslapi,

globotinius sukilti ir šaukti: „Revolt for Jesus Christ!“ Aišku, didžiausias šių valdžios įstaigų nusizengimas yra nesiskaitymas su globojamųjų, jų giminių, pačių namų ir jų vedėjos teisėmis. Iš tikrųjų gėda, kad, užsistojant už pažeidžiamas žmonių teises užsieniuose, atsiranda valdžios pareigūnų, tas teises žiauriai trypančių jos pačios viduje.

Akcijos Gerojo Ganytojo namams užgnaužti svarbiausia imtasi dėl prieš juos nukreiptų skundų. Taip pat galima, kad apie šiuos namus pasigirsta labai neteisingų gandų, kurie dažniausiai yra papūgiskas kartojimas to, kas išgalvota reidais įkliuvusių

valdžios asmenų savo neleistinam veiksmui pateisinti.

Buvo užsimota Gerojo Ganytojo namus visiškai sunaikinti, bet nepasisekė. Kiek žmonių juose palikta, tų nebedrįstama liesti. Pasirodo, jog stinga tik postūmio, kad būtų gražinti ir išvežtieji. To dabar ir imamasi su visuomenės pritarimu bei pagalba.

Ona Pranckevičiūtė

Žmogus be religijos yra keliautojas — be tikslo, klausiantis — be atsakymo, kovotojas — be pergales, mirštantis — be naujo gyvenimo. S. Augustinas

Mūsų mylimas tėvelis, uošvis ir senelis

A.†A.

Juozas Savickas-Pelėda

mirė spalio 18 Kaune. Buvo 89 metų. Medicinos daktaras, mokslus buvo baigęs Petrapilyje, buvo kilęs iš Utenos apylinkės.

Nuliūdime liko žmona Elena, dvi dukros Lietuvoje: Nijolė ir Birutė, sūnus Lionis, New Yorke liko dukra Regina Bork su žentu Genium ir anūkais Darium ir Deiviu. Lietuvoje liko anūakai Eglė, Aušra, Saulius ir kiti gimus proanūke.

Už velionį šv. Mišios bus aukojamos Pranciškonų vienuolyno koplyčioje lapkričio 4, sekmadienį, 11 val.

Regina Savickaitė-Pelėdaitė-Bork
žentas Genius Bork
anūakai Darius ir Deivis

DVEJŲ METŲ MIRTIES SUKARTIS

A.†A.

VALERIJA JASIUS

Jau suėjo dveji metai, kai negailestinga mirtis atskyrė iš mūsų tarpo mylimą žmoną, motiną ir senelę, kurios netekome 1982 m. spalio 30 dieną.

Nors laikas tęsiasi, bet mes jos niekad nesugalėsime užmiršti. Lai gailestingas Dievas suteikia jai amžiną ramybę.

Už jos sielą šv. Mišios bus atnašaujamos spalio 30 d., antradienį, 7 val. ryto Tėvų Marijonų koplyčioje.

Maloniai kviečiame visus: gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose pamaldose ir kartu su mumis pasimelsti už a. a. Valerijos sielą.

Nuliūdę: Vyras Petras, sūnus Vytautas, marti Josephine, anūakai Martynas ir Joana.

Mylimai motinai

A.†A. MARCELEI KNATAITIENEI

mirus, dukrą ALDONĄ ir žentą ANTANĄ LAURINAIČIUS bei visus GIMINES ir ARTIMUOSIUS širdingai užjaučiame.

ANTANAS IR ELENA RAZMAI
PETRAS IR STEFA KISIELIAI

Mielą mūsų choro narę

JUZĘ RAMIENĘ,

jos broliui A.†A. Antanui Mataičiui Lietuvoje mirus, nuoširdžiai užjaučia
ŠVČ. M. MARIJOS GIMIMO
PARAPIJOS CHORAS

A.†A. HILDAL KUZMICKI

Amžinybėn iškeliavus, sesutę Zelmą Poderiene, jos šeimą ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame.

ONA BAKAITIENĖ
ANTANAS BALČYTIS
VERUTE IR STASYS MYKOLAICIAI
JULIJA IR ZIGMAS SMILGAI

A.†A. JUOZUI MACKEVIČIUI

mirus, žmonai Anelei, dukrai Danguolei su šeima ir giminėms gilią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

BALF'o CHICAGOS APSKRITIES
VALDYBA

A.†A.

GRAŽINAI VALAVIČIŪTEI

Amžinybėn iškeliavus, nuoširdžiai užjaučiame jos tėvus ir PLI absolventus sesutę RŪTĄ ir broį ALBERTĄ.

PEDAGOGINIS LITUANISTIKOS
INSTITUTAS

Laiškas

PAVARDŽIŲ PATOGUMAS IŠTARTI

Straipsnyje apie tautinės savivarbos stoką (b. kv. „Draugas“ spalio 2 d.) sakoma: „jei mes savęs ir savo pavardžių negerbsime, negerbs ir svetimieji — šauks, kaip jiems atrodytų geriau ir kaitalios, kaip neretai būna šunų vardai keičiami“.

Gal ne visai jau taip. Yra aišku, kad svetimtaučiams lietuviškų pavardžių tikslus rašymas ir ištarimas, dargi įvairiuose linkniuose, dažnai yra neįmanomas rėšutas dėl jų kitokių kalbinių struktūrų ir rašybos būdų. Sakysim, griežtai laikantis pavardžių lietuviškų formų, visvien gauname neįtikėtinus išskrypimus svetimtaučių ištarime. Tik nedaugelis trumpų lietuviškų pavardžių ir vardu laimingai sutampa su atitinkamu svetimtaučių ištarimu. Šiaip susidaro gana komiški situacijų, ypač angliškame mūsų pavardžių su galėnėmis -as tarimu. Vienas mano draugų sakė pritaiką pavardę vien dėl to, kad jos ištarimas virtęs nuolatiniu „joke“.

Ne visada taip blogai, kad reiktų pavardę pritaikyti dėl prasmės, tačiau kitas reikalas — tai ištarimo paprastumas. Man pačiam su ilga pavarde teko dažnai telefonuoti žmonėms įvairiuose darbovietės skyriuose. Ištarimai ir klaidos „spelling“ buvo nepakeliami. Paprasčiausiai nukirpau ilgesnę galūnę dalį, ir viskas ejo gerai — jiems penkios raidės, o man garbė ar negarbė nepasikeitė.

Tad klausimas pirmiausia yra praktiško pritaikymo reikalas, o ne savivarbos ar tautiškumo.

Jonas Valantiejus

Mano mylima žmona

ELIZABETH KURE MARKVALDAS

amžinai užmerkė akis šio spalio mėn. 25-tą dieną.

Ilsisi šalia savo sesers Martos Lietuvių Tautinėse kapinėse prie Chicago.

Gilume Wādasy,
JONAS MARKVALDAS IR ŠEIMA

A.†A. ELZEI KUČIENEI

Lietuvoje mirus, jos seseriai Marijai Paugienei, mūsų narei, reiškiamo gilią užuojautą.

MELROSE PARK APYLINKĖS SKYR.
LIETUVOS DUKTERYS

JURGIS MATULAITIS

Stasys Yla

„Biografinė apybraiža, pirmoji tokios apimtios... Autorius skaitytojams pažįstamas, nes jis savo raštus prižiūri skaitytoja, vertis mąstyti, gyvai ir vaizdžiai charakterizuoja asmenis...“

Šioje knygoje autorius susikaupia ties vienu asmeniu — ark. Jurgiu Matulaičiu ir jį ryškina įvairiais, pokalbiais, dienraščiu ir laisvų ištraukomis, buvusių mokinių ir bendradarbių liudijimais — Valdemaras Cukuras.

Išleido ir spaudė Nek. M. Pr. Seserys, 370 psl., 1977 m. Kaina su pernešimu \$7.41. Užsakymus siųsti:

DRAUGAS, 4645 W. 68th St., Chicago, IL 60639

EUDEIKIS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

DOVYDAS P. GAIDAS ir GERALDAS F. DAIMID

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

4330-34 So. California Avenue

Telefonai LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas — YArds 7-1741-2

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TĖVAS IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago — 476-2345

1410 So. 50th Av., Cicero — 863-2108

STEPONAS C. LACK ir SŪNUS

LACKAWICZ

Laidotuvių direktoriai

2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213

11028 Southwest Hwy., Palos Hills, Illinois

Tel. — 974-4410

VASAITIS-BUTKUS

Laidotuvių direktoriai

1446 South 50th Avenue

Cicero, Illinois

Telefonas — 652-1003

Skaitykite ir platinkite dienraštį „Draugas“.

APLINK MUS

x „Draugo“ dailiosios literatūros konkursui atsiųstas naujas kūriny, pasirašytas Sakalo slapyvardžiu. Paskutinė data kūriniams konkursui prisiųsti yra lapkričio 1 d. (pašto antspaudas). Mecenatas 2000 dol. šiemet yra Juozas Kaributas iš Los Angeles, Calif.

x Poetas Leonas Lėtas atvykęs iš rytinių Amerikos valstybių į Lietuvį Rašytojų literatūros vakarą ir premijų įteikimą. Jam buvo įteikta 2000 dol. premija už eilėraščių rinkinį „Trakas“, kurį juries komisija atrinko kaip 1983 metais geriausią literatūrinį kūrinių. L. Lėtas spalio 26 d. buvo atvykęs į „Draugą“ ir pabudavęs apie savo darbą ir kūrybą.

x Ateinanti ketvirtadienį, lapkričio 1 d., yra Visų Šventųjų šventė, privaloma visiems katalikams. Tą dieną yra pareiga išklausyti šv. Mišias kaip sekmdienį. Galima ir iš vakaro trečiadienį atlikti pareigą.

x Rež. Petras Maželis, anksčiau gyvenęs Clevelande ir vadovavęs tenyksišiam „Vaidilos“ teatrui, 1983 m. Lietuvių Teatro festivalyje buvo atžymėtas trimis „oskarais“. P. Maželio režisuota komedija „Onos veidas“ matysime lapkričio 22 d. 4 v. p. ir lapkričio 23 d. 7:30 v. v. Jaunimo centre. Atliks Los Angeles Dramos sambūris. Spektaklių rengėjas „Margutis“ visus kviečia atsilankyti.

x ALRK Moterų sąjungos 46-tos kuopos susirinkimas bus šį seštadienį, lapkričio 3 d., 2 val. po pietų Marijonų vienuolyno salėje. Šeimininkės bus Estelle Kaminskaitė ir Stella Kaulakienė. Susirinkimą praves vicepirm. Barbara Zay. Visos narės kviečiamos dalyvauti susirinkime.

x Dr. Linas Sidrys ir dr. Dalia Petreikytė, jaunosios kartos visuomenininkai, atjausdami vargę esančius, stambesniems sumomis prisiėdę prie broliškos šalpos, kurią vykdo Balfas.

x BALFo 40 metų veiklos minėjimas rengiamas lapkričio 4 d., sekmdienį, šia tvarka:

10:30 val. ryto pamaldos už gyvus ir mirusius BALFo narius Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje.

10 val. pamaldos Tėviškės parapijoje.

Minėjimas 3 val. po pietų Jaunimo centro didžiojoje salėje. Programoje: akademinė dalis, trumpa meninė programa ir pietūs.

BALFo nariai, rėmėjai ir visa lietuviškoji visuomenė maloniai kviečiami šiame minėjime dalyvauti.

Pakvietimai gaunami BALFo Centro raštineje. Skambinti tel. 776-7582. Dalyvavimas — auka 12.50 dol. asmeniui.

Kviečia: BALFo chikagos apskrities ir skyrių valdybos (pr.).

x Ruošiamame ekskursiją į Sunny Hills, Floridoje, lapkričio 9 — 12 dienomis. Skambinkite M. Kielai tel. 737-1717.

(sk.)

x Teodoras Blinstrubas spalio 26 d. po Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavimo išrinktas pirmininku, jo padėjėju išrinktas dr. Jonas Valaitis, vicepirmininkais išrinkti St. Balzekas, P. Dargis, dr. L. Kriaučiūnas, V. Naudžius, Vl. Šimaitis, J. Talandis, sekr. G. Lazauskas, prot. sekr. adv. A. Domanskis, išd. M. Pranevičius, fin. sekr. P. Bučas, nariais — D. Dumbrienė, dr. V. Dargis, S. Dubauskas, V. Gasparienė, K. Ozelis, R. Tričytė, atstovas Washingtono dr. J. Genys.

x Kard. Joseph Bernardin, Chicagos arkivyskupas, pasižadėjo dalyvauti Lietuvos Katalikų federacijos tarybos suvažiavime lapkričio 23 d., penktadienį, Jaunimo centre. Taip pat dalyvaus ir vysk. Paulius Baltakis.

x Kazys Mikalajūnas, Lietuvos laisvės kovų dalyvis, partizanas ir savanoris kūrėjas, sužeistas kovoje su Lietuvos priešais, neseniai atšventė savo amžiaus 90 metų sukaktį. Gyvendamas Chicagoje, eilę metų sėkmingai vedė „Draugo“ knygų prekybos skyrių, gavęs „Panevežio vyskupijos“ knygą, parėmė šio veikalo išleidimą stambia auka.

x Už a.a. Vytauto Vaitiekūno vėlę šv. Mišios bus Marijonų koplyčioje ketvirtadienį, lapkričio 1 d., 7:30 val. vak. Draugai, bendraminčiai ir pažįstami kviečiami šv. Mišiose dalyvauti.

x Daužvardžio fondo premijų įteikimas mūsų jauniems spaudos bendradarbiams ruošiamas gruodžio 9 d., sekmdienį, 3 val. popiet Jaunimo centro kavinėje. Premijų įteikimą rengia Lietuvos žurnalistų s-gos centro valdyba.

x Užkerėtas namas („Haunted House“) su visokiomis elektrizuotomis ir neelektrizuotomis pabaisom įrengtas 7130 So. California Ave. Veiks šio antradienio ir trečiadienio vakarą nuo 6:30 iki 9:30. Įėjimas — tik 1 dol. Rengia jaunimo būrelis. Daugiau informacijų teikia Rita Dapkutė, tel. 776-4755.

x Jonas Talandis ir Anatolijus Milūnas šiandien dalyvauja JAV prezidento Ronald Reagan Baltuosiose rūmose suruoštame priėmimo šiuo metų prezidentinių rinkimų tautinių grupių vadovams.

x LIETUVIŲ FONDO vaizdo banketas bus lapkričio 17 d. J. Centre. Programą išplėdys ir šokiams gros dainuojantis vienetas iš New Yorko „Jinai ir trys gintarai“. Nauji nariai ar nariaipadidinė savo įnašus 100 dol. auka gauna vieną svečio bilietą. Įnašus siųsti ir bilietus įsigyti galima jau dabar L. F. raštineje 3001 W. 59 th Str., Chicago, Ill. 60629.

x Futbolo Klubo Lietuvos metinė vakariene, šokiai, ir atžymėjimo balius įvyks lapkričio mėn. 3 d. (šeštadienį), Šaulių namuose, 2417 West 43 rd. Street. Įėjimo auka 15 dol. Rezervacijos priimamos telefonu, 476-9100.

x Labai gera naujiena! Lapkričio 1 d., ketvirtadienį, 9554 Southwest Highway, Oak Lawn, Ill., atidaroma Amber delikatesų, parengimų ruošia — „catering“, ir dovanų parduotuvė. Maloniai kviečiame visus atsilankyti. Tel. 423-8616 arba 460-3824. Atidara nuo antr. iki penktad. 9 v. r. iki 6 v. v.; šeštad. nuo 9 v. r. iki 5 v. v.; sekmd. ir pirm. uždaryta.

Julija Liutikienė, Sav. (sk.)

Arūnas Kaminskas (kairėje), režisierius C. Darell Rowader ir Jonas Vaznelis sceninės Smith (klūpo) ir solistai Anita Pakalniškytė, repetacijos metu. Nuotr. J. Tamulaičio

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

DARBINGAS SUSIRINKIMAS

Lietuvių istorijos dr-jos mėnesinis susirinkimas buvo spalio 17 d. A. Rūgytės bute, kur dalyvavo net 35 nariai. Atidarydama susirinkimą dr-jos reikalų vedėja A. Rūgytė padarė šiuos pranešimus: Lapkričio mėnesinis susirinkimas bus lapkričio 14 d. su Č. Grincevičiaus paskaita. Nunešta spausdinti nauja K. Jurgelos knyga anglų kalba, „Varpi“ perspausdinti aukso jau plaukia. Sveikšniškių dr-ja paaukėjo 1.000 dol., J.

x „Lietuvos bažnyčių“ knygų autoriui, baigiančiam ruošti spaudai paskutinį veikalą tomą, reikalingos šių Kaišiadorių vyskupijos sunaikintų bažnyčių nuotraukos: Varėnos I, Aukštadvario (Dominkonų), Riliškių, Kiauklių, Strėvininkų koplyčios. Jei-ju kas turėtų ir galeitų peskolinti, prašomi atsiųsti adresu: Br. Kvilyks, 5747 So. Campbell Ave., Chicago, Ill. 60629.

x Romanas Kestutis Šileikis, chemikas, 42 metų amžiaus, sunkiai serga skausmingos vėžio ligos paliestas Silver Cross ligoninėje, Joliet, Ill. Baigęs Loyola universitetą, o taipogi ir Illinois universitetą. Iki ligos dirbo kaip chemikas savo profesijoje Chicagoje vadovaujantiose pareigose, iš kur tarnybos reikalais buvo dažnai siunčiamas į įvairias bendroves vietoves. Jo žmona Virginija Kochanuskaitė, vaikai dvykukai 15 metų amžiaus Raymondas ir Lydia. Jo tėvai Petras ir Birutė Šileikiai gyvena Chicagoje.

x Muziką Mykolą Karką (1892 — 1984) prisimenant, jo kūriny „Prie kryžiaus skubė“ bus atliktas Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčioje Mišių metu šį trečiadienį 7 val. vak. ir šį ketvirtadienį 7 val. vak. Dueta giedos Dana Varaneckienė ir Aldona Underienė.

x Socialinių reikalų taryba praneša, kad skubiai reikalingos trys gailingųjų seserų padėjėjos (nurse's aids), mokančios lietuviškai, kad dirbtų prie lietuvių senelių, perkeltų į amerikiečių slaugymo namus. Darbas — pilno laiko. Taip pat ieškomas asmuo, rašęs mašinėle, gerai valdąs anglų bei lietuvių kalbas, atsakingoms sekretoriaus, — es pareigoms tarybos būstinėje. Tai irgi pilno laiko tarnyba su neblogu atlyginimu. Kreiptis į Lithuanian Human Services Council, 2636 W. 71st. St., tel. 476-2655.

Markvaldas — 5.000 dol., Al. Rūgytė — 1000 dol.; Liūtas Grinius pažadėjo atvežti medžiagos apie „Varpą“. I. Bublėnė pakvietė Lietuvos istorijos dr-ja dalyvauti Kultūros taryboje. Altas atsiuntė pakvietimą dr-jai siųsti savo atstovus į Lietuvos kongresą.

Toliau J. Žygas kvietė visus atsilankyti į filatelistų parodos atidarymą spalio 20 d. 10 val. ryto. Tada A. Rūgytė pakvietė šio susirinkimo prelegentą kun. Alfonsą Grauslį paskaitai.

Prelegentas paaiškino, kad čia būsimi ne paskaita, bet tik žodis — keletas minčių aktualiais žmogaus amžių liėdiančiais klausimais. Savo temą apibūdino „Žmogaus amžiaus svarstymų šviesoje“.

Daug kas pabrėžia jaunatvės ir senatvės skirtumus, bet toks griežtas suskaldymas silpnina lietuvių tautą. Metrikinis amžius (pagal gimimo metriką) dar nieko nesako, apie žmogų: yra jaunuolių seniai ir senių, kuriuos galima laikyti jaunais. Žmogaus gyvenybės žvakė uždegama dar motinos kūne ir užgęsta jam mirus. Nėra visai aišku, kas iš tikrųjų yra jaunas ir kas jau pasenęs. Metrikinis amžius dažnai neatitinka gyvenimo tikrovės. Jau net 18 — 19 metų sulaukus, kai kurios liaukos ima silpnėti — senti. Žmogaus sveikata lemia žmogaus jaunatvės ir senatvės ribas. O sveikata priklauso nuo mitybos, oro ir vandens taršos ir t. t. Pasitaiko jaunuolių 20 metų jau su skleroze. Tad amžius darosi reliatyvi sąvoka. Kraujo analizė parodo žmogaus jaunumą ar senumą, o išorinė išvaizda gali būti apgaulinga.

Daugelio žmonių senatvė yra nenatūrali, falsifikuota. Blogi įpročiai, rūkymas, gėrimas, netikėtas maistas sendina. Ypač sendina karštesnis klimatas, tad niekam nepatartina keltis

į Floridą. Chicagos klimatas yra geriausias sveikatai. Amerikos jaunimas greit sensta. Mokiniai, laukdami autobuso, remiasi į stulpą, o kiti, pasiėmetę punda knygų, sėdasi paliusėti. Kiti pasiėokinėdami laisvą medelių šakas ar dažu gatvių užrašus. Tokie nėra jauni, nors metrikai rodo juos esant jaunais.

Natūralios senatvės sulaukia retas, 80-ties metų žmonių Amerikoje yra vos 1 proc. Bernard Shaw, būdamas 96 metų, parašė geriausią savo kūrinių. Goethe savo „Faustą“ užbaigė rašyti, būdamas 80 metų. Žmogaus dvasinis pradžia yra gaivinantis ir fizes kūno jėgas. Kas darytina, kad žmogus, gyvendamas užsėrtoje aplinkoje, nepagreitintų falsifikuotos senatvės? Svarbiausia — išlaikyti dvasinę jaunatvę. Kas yra dvasiškai pasenęs? Patekęs apatijon (man vis tiek pat), nesidominti aplink vykstančiu gyvenimu, perdaug idealizuoja praeitį, o smerkia dabartį. Taipgi senatvė pasireiškia dideliu sykštumu, baimė sudaryti testamentą. Dvasinis pasenimas tai nejautrumas grožiui. Dvasinė jaunatvė pasireiškia grožio ilgesiu, dėmesiu literatūrai, muzikai. Pastebėta, kad protiniai dirbą žmonės vėliau paliečiami skleroze. Tad patartina skaityti rimtą knygą bent 2 val. kasdien.

Išvados — metrikinis amžius yra reliatyvus dalykas. Grožio ieškojimas palaiko jaunatvę. Meilė visokiam grožiui išlaikys mus jaunais.

Už tokias idomias ir aktualias mintis visų vardu A. Rūgytė nuoširdžiai padėkojo prelegentui, o susirinkimo dalyviui dar ilgai jam plojo.

Visi šeimininkės buvo pakviesti prie vaišių stalo atsiėpročiai, rūkymas, gėrimas, netikėtas maistas sendina. Ypač sendina karštesnis klimatas, tad niekam nepatartina keltis

Skautininkų suvažiavimas spalio 7 d. Clevelande. Nuotr. V. Bacevičiaus

IŠ ARTI IR TOLI

VOKIETUOJE

— Kun. Alfonsas Bernatonis, vienuolis kapucinas (krikšto vardas Juozas) rugėčio 16 d. pasiekė 70 metų amžiaus sukaktį. Gimęs 1914 metais rugpjūčio 16 d. Mediniškių km., Jiezo v., Alytaus apskr., vienuolikos vaikų (aštuoni broliai ir dvi seserys) šeimoje. Nuo 1936 metų vienuolis kapucinas. Baigęs Kapucinų gimnaziją Plungėje ir filosofiją, 1940 m. išvyko į Vokietiją ir studijavo Miumsteryje teologiją. Kunigu išventintas 1943 m. rugpjūčio 1 d. Nuo 1950 m. Vokietijos ir

Austrijos lietuvių katalikų sielovados vadovas. Vasario 16 gimnazijos kuratorijos pirmininkas ir Vokietijos LB tarybos pirmininkas. Uoliai dalyvauja visoje lietuvių veikloje. Jo rūpesčiu LB nupirko ir Rennhofs sodybą lietuvių gimnazijai. Jam linkėtina ir toliau nepailsti krikščioniškuose ir lietuviškuose darbuose.

— Europos lietuvių studijų dienų proga buvo Europos Lietuvių Bendruomenės pirmininkų pranešimai. Apie PLB veiklą pranešė jos pirm. Vyt. Kamantas ir visucomeninių reikalų tarybos vicepirm. A. Gečys. Apie Australijos lietuvių pranešė PLB igaliojinė rašytoja Irena Joerg-Naudžiūnaitė. Apie Prancūzijos lietuvių jaunimą pranešimą padarė Jolanta Vaičaitytė iš Paryžiaus, primindama, kad lietuvių jaunimas susitinka kas penktadienio vakarą, bet kalbasi tarp savęs prancūziškai, nes daugumas nemoka lietuviškai. Pirmininku šiais metais išrinktas dail. Ž. Mikšys. Apie Anglijos lietuvių kalbėjo Jaras Alkis, o apie Šveicarijos — Narcizas Priedlauda, pranešdamas, kad visoje Šveicarijoje yra apie 100 lietuvių, bet LB priklauso tik 75 žmonės. Didelis nuostolis — prof. Juozo Ereto netekimas. Dr. A. Gerutis palaiko ryšius su diplomatais ir Europos parlamento nariais.

— Vokietijoje yra apie 10,000 lietuvių, bet priklauso pilnateisiais nariais tik koks tūkstantis. Kiti seni, ligoniai, išsiklaidę tarp vokiečių. Pranešimą padarė mokykl. Marytė Šmitienė, o apie Vasario 16 gimnaziją pranešė jos direktorius Andrius Šmitas. Apie Lietuvių kultūros institutą pranešimą išsamiai davė jo vedėjas Vincas Bartuševičius.

— Vak. Vokietijos lietuviams biržiniški tragiški dienų minėjimas daugiausiai yra surengtas kun. Vaclovas Šarka. Šiaurės Vokietijoje beveik visuose miestuose, kur yra lietuvių, buvo ir minėjimai. Tai buvo Hannoveryje, Hamburge, Geeshrachte, Luebecke, Bremene, Neustadte ir kt.

— Ketscho katalikų bažnyčioje lietuviams pamaldas liepos mėnesį atlaikė kapucinas kun. A. Bernatonis, o po pamaldų buvo Lietuvių Bendruomenės apylinkės susirinkimas, kuriam vadovavo pirmininkas Jonas Vitkus. Susirinkimą pravedė Algis Vitkus ir Vilius Kurcas. Į naują valdybą išrinkti pirmininkas Jonas Vitkus, sekr. Jonas Stukyns, išd. Kazys Bendoraitis, kontrolės komisijon — Algis Vitkus ir Vilius Kurcas.

Advokatas GINTARAS P. ČEPENAS
2649 W. 63rd Street
Chicago, IL 60629
Tel. — 776-5162
Kasdien 9-6 val. vak.
Šeštadieniai ir vakarais
pagal susitarimą

Advokatas JONAS GIBAITIS
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. — 776-8700
Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 v. r. iki 1 val. d.

ADVOKATAS ALGIRDAS R. OSTIS
(Ostrauskas)
1000 Jorie Blvd., Suite 364
Oak Brook, IL 60521
Tel. Of. 325-3157
Tel. Rez. 325-6582
Valandos pagal susitarimą